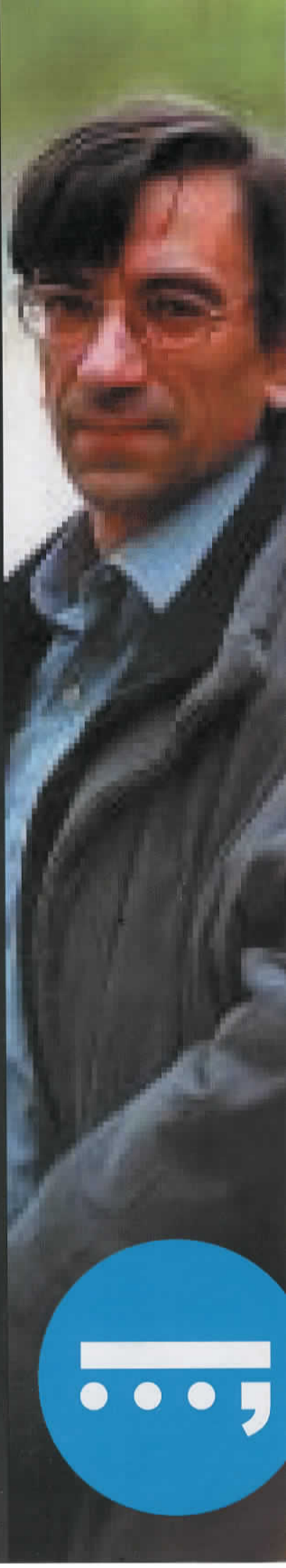




BIBLIOTECA CENTRAL
XAVIER AMORÓS
REUS

GUIA DE LECTURA 10

PERE ANGUERA



Historia non perit. Notes biogràfiques sobre Pere Anguera

Nascut l'any 1953, Pere Anguera era Doctor en Història contemporània i catedràtic de la Universitat Rovira i Virgili. Professor de l'Institut de Ciències de l'Educació, secretari de l'Associació d'Estudis Reusencs, membre de la Real Academia de Historia, va ser també president del Centre de Lectura, entitat en la qual ocupà diversos càrrecs, i de l'Associació d'Estudis Reusencs. Tenia vinculacions amb l'*Avenç*, publicació on havia col·laborat en nombroses ocasions i amb altres revistes especialitzades.

Pere Anguera era, al començament, un jove inquiet. L'interessaven les persones, aquelles que havien estat significatives pel seu poble, per la cultura del seu país, i que en aquell temps de dictadura patien l'exili interior. En aquells primers anys buscava i aprenia de Josep Alsina i Gebellí, de Josep Iglésies, de Joaquim Santasusagna, de Ramon Amigó, de Xavier Amorós... Amb molts d'ells hi va establir una amistat basada en l'aprenentatge i el respecte, i una col·laboració que després es mostrà fructífera.



Pere Anguera hauria pogut esdevenir un agitador cultural (cosa que va ser tota la vida), un historiador, o també un escriptor o fins i tot un polític mordaç. Tenia una "confessada predilecció pel sarcasme" tal com va explicar en una ocasió. Erudit, bibliòman, editor, articulista, gran conversador, conreà, al començament, molts gèneres i va escriure i publicar uns quants textos notables (poesia, contes, teatre...); va ser un protagonista decisiu en el panorama literari comarcal. En aquells temps, parlem dels inicis de la transició, va impulsar, juntament amb Marcel Pey, els **Quaderns Foc Nou**, la primera col·lecció de poesia amb afany innovador que es va editar a les nostres comarques des de la guerra. Hi van publicar autors que començaven, com Magí Sunyer, Josep M. Pena, Pere Rovira, Josep Bargalló, Carles Hac Mor, Montse Palau, el mateix Pere Anguera, junt amb noms consagrats de la literatura catalana com Jaume Vidal Alcover, Josep M. Llompart, Xavier Amorós o Vicent Andrés Estellés.

Va ser un referent de l'agitació política i cultural dels anys setanta i vuitanta. A nivell polític, Anguera fou un dels fundadors del Partit Socialista d'Alliberament Nacional a Reus i va participar a l'Assemblea de Catalunya i en diferents iniciatives en defensa de la llengua i la cultura catalanes, durant el final de la dictadura. El 4 de desembre de 1981 va ser detingut junt amb 2 companys més de Reus, acusat de formar part de Terra Lliure. Les detencions van mobilitzar la societat reusenca i poc després Anguera va ser posat en llibertat sense càrrecs. També cal indicar el seu paper de dinamitzador en el món de les arts. Va dirigir una *Carpeta de Cal·liugrafies*, on es combinaven textos literaris de diversos autors amb il·lustracions d'artistes coneguts, preparà i prologà catàlegs d'exposicions de persones vinculades amb el món de l'art, alguns que començaven i d'altres amb cert renom. I de crític com a del col·lectiu Sàpigues i Entenguis Produccions (SIEP), grup que va marcar el món de l'art a la comarca durant els anys vuitanta.

PERE ANGUERA
 LLUÍS FONT DE RUBINAT
 JOSEP MARINÉ

*no
 som
 terroristes!*

AVUI, DILLUNS 7, A LES 8 DEL VESPRE

CONCENTRACIÓ SILENCIOSA
 A LA
 PLAÇA DEL MERCADAL

AMB EL SUPORT DE

CENTRE DE LECTURA, ONIUM CULTURAL BAIX CAMP, DELEGACIÓ UNIVERSITÀRIA DE TARRAGONA, UNIO DE PAREDES BAIX CAMP, CC.OO. BAIX CAMP, C.N.T., C.R.I.C., E.I.R.C., R.I.C.C., N.E., P.I.C.(P.I.C.+P.I.O.E.), F.I.O.U.C., U.D.E., AGRUPACIÓ FEMINISTA, "CARROTRA", COL·LECTIU ECOLOGISTA "FLORE I VIOLES", ESCOLA DE TEATRE "DONAVENTURA VALLESPINOSA", GRALLERS DE REUS, COL·LECTIU LLIBERTARI DE VILAPLANA, CENTRE D'ESTUDIS BAIX CAMP, A.V. SOL I VISTA, IGHEYE ANTI-OTAN BAIX CAMP, CENTRE SOCIAL, CONSELL DEL BARRI SOL I VISTA, CONSELLS POPULARS DE CULTURA CATALANA DEL BAIX CAMP, ESCOLA-TALLER D'ART, CENTRE D'ESTUDI REUS I COMARCA, TALLER "QUAT CREIXENT", COHAL "L'ELIAP", ESCOLA MONTSANT, ESCOLA MORLIT, ESCOLA PUIGCORYER, AGRUPAMENT ESCOLA "LA NERASSA",

UAB Biblioteca de Comunicació i Hemeroteca General
 CEDOC

Escriptor de prosa i poesia, columnista a la premsa local, activista en la vida cultural ja sigui des del Llamp Taula de Cultura Popular fins al Centre de Lectura, o fent d'historiador; articles i llibres, conferències, conspiracions subterrànies, escrits d'urgència i de solemnitat, mítings, pamflets, classes ordinàries i magistrals, diàlegs als cafès i solituds de cigarrets, eters tombs de raval pel seu Reus popular i il·lustrat, homenatges als que ja no hi eren (els modernistes, Recasens i la tropa catalanista i socialista) i als que continuen (Amorós, Amigó...); s'havia convertit en un magnífic historiador de la ciutat de Reus i el seu entorn comarcal, i en un excel·lent pensador sobre l'estat de salut de la nostra societat. Obert a totes les opinions, amic dels desapareguts Maria Aurèlia Capmany, Jaume Vidal Alcover, Manuel Vázquez Montalbán, i d'historiadors tan prestigiosos com Josep Fontana, Borja de Riquer, Josep Termes i molts altres, creà l'amistat de companys de generació, d'artistes, de literats, de les persones que es preocupaven per la vida cultural de la ciutat i la comarca.

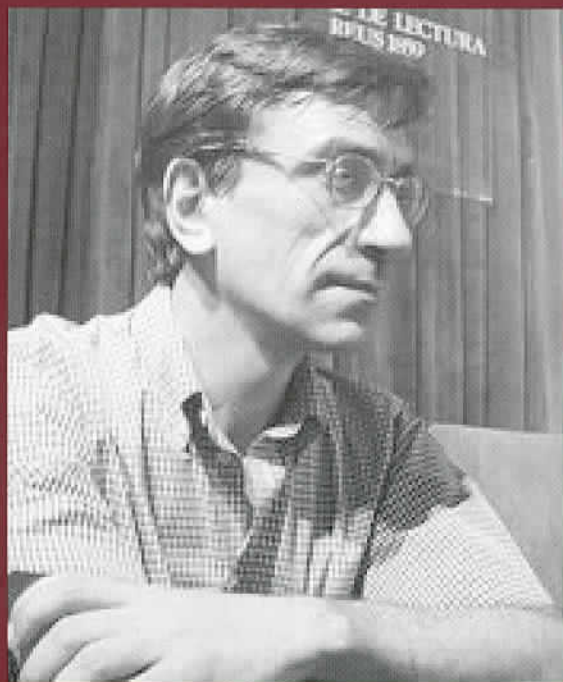
En un moment determinat, va veure que el seu camí era la història. A mitjans dels 80 s'autodefinia així: *Satisfet d'haver convertit la vocació en professió li encaixen, com fets a mida, els versos de l'Espriu: "pel baptisme, cristià. Pels sentits pilloc pagà. Per la pega, català"*.

Com diu Borja de Riquer, Pere Anguera tenia tres grans passions historiogràfiques: el carlisme, Reus i el catalanisme.

Les seves obres sobre el primer carlisme català son una profunda renovació de la percepció que es tenia d'aquest moviment, ja que els seus múltiples estudis i, sobre tot, la seva més ambiciosa i completa obra, *Déu, Rei i Fam*, son bàsics per a entendre qui eren i per què lluitaven els carlistes catalans, tan diferents dels de la muntanya del nord. La seva visió nova i estimulante dels carlistes es completava amb el gran coneixement que tenia dels seus adversaris, els liberals de ciutats como Reus.

En els seus estudis sobre Reus concebia l'espai local como una part fonamental de la historia general, com l'únic camí que permetia construir una visió global catalana, molt més rica i real que les esbiaixades per un barcelonisme excessiu. Estudià des de l'agitada vida política durant la guerra del francès fins a la Guerra Civil i el franquisme, i va fer pioneres aportacions sobre la seva sociabilitat (el Centre de Lectura, el Círcol, els ateneus, etcètera) i nombroses biografies de reusencs destacats, com Pere Mata, Antoni de Bofarull, y, especialment, Joan Prim. La biografia del general, publicada el 2003, es la mes rigorosa i actual biografia del militar, polític i conspirador de Reus.





En les moltes publicacions que va treure sobre el catalanisme al segle XIX, analitzava textos, interpretava actituds i desmentia tesis apriorístiques, precipitades i ideologitzades encara presents en el món historiogràfic català i espanyol, amb escàs fonament científic. El seu estil literari combinava brillantor i rigor, perquè les seves sòlides argumentacions es fonamentaven en un immens bagatge de lectures i documentació. Va ser un dels primers historiadors en exigir una revisió de la cronologia sobre el procés de conscienciació nacional del XIX, i qui més èmfasi va posar en la necessitat d'estudiar a fons l'ús dels seus referents històrics, la creació dels mites del catalanisme i la construcció del seu món simbòlic. Deixa una àmplia obra periodística fruit de col·laboracions en diverses publicacions locals, en una part important recollida en llibre. La *Revista del Centre de Lectura*, els diaris *Avui* i *El Punt*, *Nou Diari* i *Reus Diari*, el *Correo Catalán* i *Tele-Exprés*, fins i tot el *Semanario Reus*, van acollir textos sorgits de la seva ploma, on valorava l'actualitat, feia aportacions historiogràfiques, obria polèmiques, proposava debats i aportava inquietuds i rigorositat en el pensament i l'acció. La seva obra ha contribuït a la recuperació del prestigi i influència social de la història activa, amb unes obres ben

elaborades i convincents. Fa uns cinc anys, a iniciativa de la seva inseparable companya, la també historiadora Mercè Costafreda, alguns amics van fer-li un homenatge, quan ja estava malalt, amb un llibre (*Un temps, una veu*) en el que es destaca l'amplitud i serietat de la seva obra historiogràfica i literària i, sobre tot, el seu excel·lent caràcter, bonhomia i immensa generositat. La seva gran passió per la història es va posar una vegada més, de manifest en els seus últims dies, al voler corregir cuidadosament las proves de dos obres últimament publicades sobre els símbols nacionals catalans, *Les Quatre barres: de bandera històrica a senyera nacional* i *Els segadors: com es crea un himne*. El 1990 va posar al seu ex libris la divisa **Historia non perit** (La història no mor), como evident resposta als que especulaven llavors sobre l'imminent fi de la història.

La seva mort va commoure els àmbits acadèmic i cultural. Mercè Costafreda, la seva dona, el definí en l'acte de comiat amb aquestes paraules: «Pere Anguera; un reusenc que va escriure, va estimar i va viure».

Va morir el 4 de gener de 2010.





Bibliografia de Pere Anguera

A bodes em convides: estudis d'història social. Reus: Centre de Lectura, 1987. 205 p. (Assaig; 23)

A preu fet: notícies i reportatges. Reus: l'autor, 2006. 161 p. Recull d'articles publicats a *El Correo catalán* i a *Mundo Diario*.

Absolutistes i liberals: deu estudis a l'entorn de la guerra dels Set Anys. Reus: Associació d'Estudis Reusencs, 2002. 209 p. (Biblioteca d'autors reusencs i d'obres d'interès local; 110)

Agenda pública. Reus: Centre de Lectura, 2006. 162 p. (Assaig; 101). Recull els articles publicats a *El Punt* de l'octubre de 1996 a novembre de 2004. I una addenda amb alguns articles a d'altres periòdics.

Antoni Fabra i Ribas. Barcelona: Fundació Roca i Galès. Valls: Cossetània, 2005. 79 p. (Cooperativistes catalans; 2)

L'Arc de la utopia: selecta de contes. Tarragona: Col·lectiu Ícar, 1984. 123 p. (Col·lectiu Ícar; 2)

Auca segona del Salvador Juanpere. Reus: Artur Rabassà, [1993?] 2 f.

La Barretina: la imatge tòpica del [pagès] català. Barcelona: Rafael Dalmau, 2009. 61 p.

Bernat Torroja: 1817-1908: teoria econòmica i reivindicació social. Reus: Cambra de Comerç i Indústria, 1987. 327 p.

Bibliografia catalana reusenca: 1598-1974. Reus: Òmnium Cultural, 1975. 103 p.

Breu història de Reus i història dels pessebres. Reus: Associació Pessebrista, 1986. 57 p.

Breu notícia d'ateneus reusencs vuitcentistes. Reus: Taula de Cultura Popular El Llamp: 1985. 16 p. (Quaderns de treball. Taula de Cultura Popular El Llamp)

La Burguesia reformista: Reus en els fets de l'any 1868. Reus: Associació d'Estudis Reusencs, 1980. 253 p. (Biblioteca d'autors reusencs i d'obres d'interès local; 55)

El Carlisme a Catalunya: 1827-1936. Barcelona: Empúries, 1999. 139 p. (Història de Catalunya. Empúries; 2)

Carnet escèptic. Reus: l'autor, 2003 76 p. Recull els articles que amb aquest epígraf publicà a *Reus: semanario de la ciudad*.

El Català al segle XIX: de llengua del poble a llengua nacional. Barcelona: Empúries, 1997. 296 p. (Biblioteca universal Empúries; 96)

Cataluña en la España contemporánea. Lleida: Milenio, 2006. 246 p. (Hispania. Milenio; 19)

El Centre de Lectura de Reus: una institució ciutadana. Barcelona: Edicions 62, 1977. 218 p.

«*El Círcol*»: 125 anys d'una societat. Reus: El Círcol, 1977. 147 p.

Complements circumstancials. Reus. Centre de Lectura, 2009. 237 p. (Assaig; 116) Recull articles publicats a *El Punt* entre el 4 de novembre de 2004 i el 12 de febrer de 2009, i pròlegs diversos.

Comportament polític i actituds ideològiques al Baix Camp: 1808-1868. Reus: Associació d'Estudis Reusencs, 1983. 197 p. (Biblioteca d'autors reusencs i d'obres d'interès local; 58)

Condemnats al silenci. Reus: La Tronada, llibres, 1976. 45 p. (El Ribot; 2)

La Consciència nacional a Reus en els segles XIX i XX: aportacions per a una història. Reus: Partit Socialista d'Alliberament Nacional dels Països Catalans. Front Nacional de Catalunya. Estat Català, 1978. 20 p. (Papers de formació nacional; 1). Reproduït amb ampliacions a *L'Ombra de l'estel blanc...*

La Construcció del ferrocarril Reus-Montblanc-Lleida. Reus: Associació d'Amics del Ferrocarril, 1980. 21 p.

Coses de Reus. Reus: Pragma, 2006. 156 p. (Clavis; 3). Recull articles dispersos, pròlegs, les 43 notícies breus publicades entre desembre de 1975 i setembre de 1978 a *Canigó* i les 8 publicades a *Mundo Diario* entre juny i setembre de 1974.

Cròniques de corresponsal. Reus: l'autor, 2005. 93 p. Recull els 51 articles publicats a *Tele-Exprés*.

De les lletres i les arts: notes d'història cultural. Reus: Associació d'Estudis Reusencs, 2005. (Biblioteca d'autors reusencs i d'obres d'interès local; 119). Recull articles i presentacions de literatura i art.

Del Reus contemporani: fragments d'història. Reus: Centre de Lectura, 1998. 192 p. (Assaig; 60)

Déu, rei i fam: el primer carlisme a Catalunya. Barcelona: Abadia de Montserrat, 1995. 594 p. (Biblioteca Abat Oliba; 157)

Els Dies durs. Tarragona: Èpsilon, 1978. [18] p. (Quaderns foc nou; 13)

Economia i societat al Baix Camp a mitjan del s. XIX. [Tarragona]: Col·legi d'Aparelladors i Arquitectes Tècnics de Tarragona, 1982. 192 p. (Escaire; 3)

Les Eleccions democràtiques a Reus: tres cròniques. Reus: Òmnium Cultural Baix Camp, 1990. 139 p. (Escornalbou; 9)

Escrits d'urgència. Reus: Fundació d'Estudis Socials Josep Recasens, 1991. 195 p. (Fundació d'Estudis Socials Josep Recasens; 2). Recull els 172 articles d'opinió publicats a *Reus Diari* del 23 d'octubre de 1986 al 28 de setembre de 1990.

Exercicis literaris: [recull d'articles]. Reus: l'autor, 2004. 84 p. Recull articles de la *Revista del Centre de Lectura*.

"Els Fets revolucionaris de 1868 a Reus". Tesina de llicenciatura sota la direcció de Rafael Aracil. 1978. 231 f. Mecanografiat.

El General Prim: biografia de un conspirador. Barcelona: Edhasa, 2003. 729 p. (Biografia)

El General Prim: biografia de un conspirador. Barcelona: RBA, 2006. 729 p. (Biblioteca Història de España)

Gent de la revolució liberal. Reus: Associació d'Estudis Reusencs, 2009. 293 p. (Biblioteca d'autors reusencs i d'obres d'interès local; 127)

Història dels pobles del Baix Camp. Reus: General de Premsa Intercomarcal, 1989. VIII, 427 p. (Edicions del Reus Diari)

Històries de Reus. Reus: Centre de Lectura, 2004. 216 p. (Assaig; 91)

L'Home, objecte de manipulació [Zona Franca: exposició febrer 2000]. [Textos de Pere Anguera]. Alcoi: Centre Cultural d'Alcoi, 2000. 31 p.

Hospital de Sant Joan de Reus: 1240-1990. Reus: Hospital de Sant Joan de Reus, 1990. 125 p.

Ideologia i societat al Baix Camp de 1868 a 1874: resum de la tesi presentada per assolir al grau de Doctor en Geografia i Història. Barcelona: Universitat de Barcelona, 1982. 21 p.

Informes sobre l'economia reusenca del segle XIX. Reus: Cambra de Comerç i Indústria, 1985. 254 p.

Liquidació total. [gravat de Martí Royo] Reus: Artur Rabassa, 1980. 4 f.

Literatura, pàtria i societat: els intel·lectuals i la nació. Vic: Eumo, 1999. 182 p. (Referències; 25)

Llibre de sonets. [Tarragona]: Èpsilon, 1978. 14 f. (Experimental; 1)

Els Malcontents del corregiment de Tarragona. Barcelona: Rafael Dalmau, 1993. 86 p. (Episodis de la història; 297)

Menjacapellans, conservadors i revolucionaris. Reus: Centre de Lectura, 1991. 189 p. (Assaig; 34)

L'Ombra de l'estel blanc: estudis sobre el catalanisme polític. Reus: Associació d'Estudis Reusencs, 1989. 182 p. (Biblioteca d'autors reusencs i d'obres d'interès local; 75)

L'Onze de setembre: història de la Diada: 1886-1938. Barcelona: Centre d'Història Contemporània de Catalunya: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 2008. 416 p. (Fets i personatges; 1)

El Pantà de Riudecanyes: documents per a la seva història. Pere Anguera, editor. Reus: Centre de Lectura, 2001. 302 p. (Assaig; 73)

El Patrimoni arquitectònic a Reus. Reus. Congrés de Cultura Catalana, 1977. 1 f. pleg.

Pau Font de Rubinat: Reus 1860-1948: vida i actuacions d'un bibliòfil catalanista: exposició fotogràfica realitzada al Museu comarcal Salvador Vilaseca del 11 de desembre 1997-31 de gener 1998: [catàleg de l'exposició]. Comissari [i textos]: Pere Anguera. Reus: Museu Comarcal Salvador Vilaseca, 1997. 95 p.

Pluja de clemàstecs. Reus: Artur Rabassa, 1986. 18 p.

Els Precedents del catalanisme: catalanitat i anticentralisme: 1808-1868. Barcelona: Empúries, 2000. 360 p. (Biblioteca universal Empúries; 146)

Propaganda política i processos electorals al Baix Camp: 1869-1873. Reus: Associació d'Estudis Reusencs, 1985. 265 p. (Biblioteca d'autors reusencs i d'obres d'interès local; 63)

Les Quatre barres: de bandera històrica a senyera nacional. Barcelona: Rafael Dalmau, 2010. 219 p.

Retalls de diari. Reus: Centre de Lectura, 1995. 163 p. (Assaig; 50). Inclou "Net de papers", 60 articles publicats a *La veu de Reus* entre 1992 i 1993.

Reus en el segle XIX: 2. La consolidació de la burgesia. Reus: l'Ajuntament. Conselleria de Cultura, 1978.

Reus la plaça de Prim i el teatre Fortuny. [S.l.]: Mútua del Penedès i Barcelona, 1984. 24 p.

Reus, Panorama. [fotografies] Josep M. Ribas Prous. Reus: Salvador Batlle 1974. 99 p

Els Segadors: com es crea un himne. Barcelona: Rafael Dalmau, 2010. 155 p.

El Sexenni democràtic i el desvetllament del catalanisme. Barcelona: Rafael Dalmau, 2006. 111 p. (Episodis de la història; 346)

Siluetes vuitcentistes: 20 impulsors del Reus

del segle XIX. Reus: Òptica La Creu Blanca, 1982. 117 p.

Societat, sociabilitat i ideologia a l'àrea reusenca. Reus: Associació d'Estudis Reusencs, 1999. 304 p. (Biblioteca d'autors reusencs i d'obres d'interès local; 98)

El Temps pres: notes a l'entorn d'una pintura [de Francesc Vidal]. Reus: Gort, 1982. 4 f.

Toia per a Margarida. Pere Anguera, [il.] Salvador Juanpere. Reus: Rabassa, 1981. 4 f. BCL

Urbanisme i arquitectura de Reus. [Reus]: Caixa de Pensions, 1988. 173 p.

Vers una Catalunya nacional: [recull d'articles]. Reus: Fundació Josep Recasens, 2004. 275 p. (Fundació d'Estudis Socials Josep Recasens; 11)

Viatge ivàs finit. Tarragona: Èpsilon, 1978. [18] p. (Quaderns foc nou; 1)

obres col·lectives

1a mostra de narrativa reusenca. X. Amorós C., X. Amorós S., P. Anguera ... [et al.]. Reus : Centre de Lectura, 1980. 87 p. (Creació; 3)

2a mostra de narrativa. X. Amorós C., P. Anguera, F. Masdeu... [et al.]. Reus : Centre de Lectura, 1981. 75 p. (Creació; 4)

3a mostra de narrativa. X. Amorós C., P. Anguera, F. Jové ... [et al.]. Reus : Centre de Lectura, 1982. 80 p. (Creació; 6)

4a mostra de narrativa. A. Altés, X. Amorós C., X. Amorós S. ... [et al.]. Reus : Centre de Lectura, 1983. 87 p. (Creació; 8)

5a mostra de narrativa. [Xavier Amorós Solà, Pere Anguera, Joan Gispert i Martí... [et al.]. Reus : Centre de Lectura, 1984. 85 p. (Creació; 10)

17. [Pere Anguera, J. M. Calleja, Xavier Canals (et al.)]; introducció: Julien Blaine; Coordinació: J. M. Calleja y J. A. Sarmiento. Barcelona: La Cloaca, 1980. [61] p. (Cloaca; 4) Inclou poesies de, a més dels citats,; Josep Canyelles i Sabater, Isidre Carné, Dario Corbeira, Joe Fernández, Vicente Gil, Marcel Pey, entre d'altres

Actituds polítiques i control social a la Catalunya de la Restauració: 1875-1923. Pere Anguera ... [et al.]. Edició a cura de Conxita Mir Curcó. Lleida: Virgili & Pagès: Estudi General: Institut d'Estudis Ilerdencs, 1989. 310 p. (El Fil d'Ariadna. Pagès; 1)

"Actualitat bibliogràfica de Rovira i Virgili". A: *Rovira i Virgili 50 anys després*. J. M. Roig (ed.). Valls Cossetània, 2000. P. 157-165. Recollit a *De les lletres i les arts*.

L'Albiol: notícies històriques. Eufemià Fort i Cogul. *Ordinacions de l'Albiol: 1700*. A cura de

Pere Anguera. L'Albiol: l'Ajuntament, 1985. 131 p.

Alcover: estat de la qüestió: cicle de conferències celebrades durant la primavera de 1987. Pere Anguera, Joan Cavallé, Francesc Cortiella, Diego López Bonillo, Jaume Massó, Josep M. Roig, Salvador-J. Rovira, Magí Sunyer, Daniel Ventura. Coordinació i pròleg Joan Cavallé. Alcover: Centre d'Estudis Alcoverencs, 1987. 171 p.

"Algunas consideraciones acerca de la historia local". A: *Actas del II Congreso de Historia Local de Aragón*. Huesca: 2001, p. 27-31.

"L'Antic municipi de Siurana" A: *Allà dalt és Siurana*. Reus: Agrupació Fotogràfica de Reus, 1989. 1 Carpeta. Recollit a *Complements circumstancials*.

"L'Anticlericalisme a Reus". A: *Història, política, societat i cultura dels Països Catalans VI*. Barcelona: Enciclopèdia Catalana, 1996. P. 318-319.

Aproximació a la història de Reus. Pere Anguera, Ezequiel Gort, Jordi Mèlich. Reus: l'Ajuntament, 1980-1984. 2 vol. (Publicacions de l'Ajuntament de Reus)

Arqueologia industrial arquitectònica: 2a. Mostra fotogràfica organitzada per la Cambra Oficial de la Propietat Urbana de Reus i Comarques. [Fotografia: Salvador Ferré Aules, Josep M. Ribas i Prous, Vicenç Marí Borràs ... (et al.); Textes [sic]: Pere Anguera Nolla, Carme Puyol Torres]. Reus: la Cambra, 1988. 99 p. Exposició a la Sala «Hortensi Güell» del Centre de Lectura de Reus des del dia 2 al dia 15 de desembre de 1988.

Arquitectura del Camp: guia. [Textos: Pere Anguera i Nolla ... [et al.]] [Tarragona]: C.O.A.C. Demarcació de Tarragona: Autoritat Portuària de Tarragona, 1995. 371 p.

"L'Art dels 80 a Reus: divagacions d'un observador". A: *La dècada dels 80: art contemporani a l'entorn de Reus*. Reus: IMAC, 1995. P. 9-12. Recollit a *De les lletres i les arts*.

Arxiu Martra: imatges de mig segle: Anton Martra i Badia, Anton Martra i Nolla: exposició fotogràfica, del 26 d'abril al 21 de maig del 2000, *Fototeca Municipal de Reus*. [textos i documentació Pere Anguera]. Reus: Antoni Martra i Solé, 2000. 35 p.

Associacions: cultura i societat civil a Catalunya. [col·laboradors articles: Pere Anguera i Nolla ... [et al.]. Tarragona: El Mèdol, 1991. 257 p. (L'Agulla; 9)

"Els Ateneus" A: *Història, política, societat i cultura dels Països Catalans VII*. Barcelona: Enciclopèdia Catalana, 1996. P. 220-221. Recollit a *De les lletres i les arts*.

"Els Ateneus en la Catalunya vuitcentista". A: *Associacions: cultura i Societat Civil a Catalunya exposició: Museu Nacional de la Ciència i de la Tècnica de Catalunya ... Terrassa, del 3 de desembre de 1991 al 26 de gener de 1992*. Barcelona: Departament de Cultura, 1991. P. 11-20

Bibliografia d'història contemporània del Camp de Tarragona. [Pere Anguera, Maria Antònia Ferrer, Mercè Jordà, Salvador J. Rovira]. Tarragona: Departament d'Història Contemporània, 1980. 43 p. (Quaderns d'història contemporània; 2)

Blocs, parets, columnes i banderes. Gravats de Francesc Vidal; text de Pere Anguera. Reus: Sàpigues i entenguis, 1983. 35 p.

"Cap a una Catalunya nacional" A: *Reus i el modernisme*. P. Anguera, A. Arnavat, L. Domènech, M. Freixa, J. J. Lahuerta, J. Murgades, A.M. Pàmies, A. Sallés i M. Sunyer. Reus: Centre de Lectura, 2001. P. 61-87. (Assaig; 77). Recollit a *Vers una Catalunya nacional*.

Carles Amill: pintures (1989-1999): notes per una radiografia: exposició realitzada al Museu Comarcal Salvador Vilaseca, i a l'Ajuntament de Reus i a l'Arxiu Històric Municipal de Reus: [catàleg de l'exposició]. [Text:] Pere Anguera. Reus: Institut Municipal d'Acció Cultural, 1999.

"El Carlismo y los carlistas". A: *Ideologías y movimientos políticos*, Madrid: Sociedad Estatal España Nuevo Milenio, 2001. P. 87-110. Treballs presentats al Congreso Internacional Las claves del Siglo XX, celebrat a València el 2001.

Els Carnestoltes al Reus contemporani. [Fotografies d'Eduard Borràs]; [textos]: Pere Anguera. Reus: Agrupació Fotogràfica Reus, 1982. 1 carpeta

"Catalanisme i integrisme" A: *El catalanisme conservador*. Girona: Cercle d'Estudis Històrics i Socials, 1996. P. 27-54. Recollit a *Vers una Catalunya nacional*.

"Catalanitat i anticentralisme a mitjan segle XIX". A: *El catalanisme d'esquerres*. P. Anguera ... [et al.]. Girona: Cercle d'Estudis Històrics i Socials, 1997. (Quaderns del cercle; 13)

"Cataluña y Castilla: dos reacciones ante el 98". A: *Castilla y el 98*. Edición de J. Aróstegui y J. A. Blanco. Zamora: Diputación de Zamora: UNED, 2000. P. 147-164.

Catalunya i Reus en els orígens del catalanisme. Pere Anguera, Josep Maria Ribas Prous. Reus: Agrupació Fotogràfica de Reus, 1993. 102 p.

Cent personatges: del Baix Penedès al Montsià. Redacció: Pere Anguera i Nolla ... [et al.]. Direcció i coordinació: Josep-Lluís Carod-Rovira. Tarragona: El Mèdol, 1985. 158 p.

"El Centre de Lectura de Reus". A: *Història, política, societat i cultura als Països Catalans VIII*. Barcelona: Enciclopèdia Catalana, 1995. P. 286-287. Recollit a *Històries de Reus*.

"Cinc notes sobre els Matiners". A: *El temps sota control: homenatge a F. Xavier Ricomà Vendrell*. Tarragona La Diputació, 1997. P. 131-139. Recollit a *Absolutistes i liberals...*

"Components i justificacions del primer carlisme català". A: *Revoltes populars contra el poder de l'estat: jornades de debat: Reus, 18-20 octubre 1990: [organitzades pel] Centre de Lectura de Reus*. Barcelona: Servei d'Arxius de la Generalitat de Catalunya, 1992

"Creació del Consorci del Teatre Fortuny de Reus" A: *Teatre Fortuny: més d'un segle, vol II*. Albert Arnavat, Neus Miró, Joaquim Besora, Xavier Amorós, Pere Anguera, Rosa Cabré i Josep Lluís Falcó. Reus: Consorci del Teatre Fortuny, 1998. P. 285-291. Recollit a *Històries de Reus*.

"Crònica de dues submersions" A: *Literatures submergides [catàleg de l'exposició]*. Barcelona: Generalitat de Catalunya, 1991. P. 108-111. Recollit a *De les lletres i les arts*.

La Diputació de Tarragona: imatges per a una història. Pere Anguera, Albert Arnavat, Mercè Costafreda. Tarragona: La Diputació, 1986. 223 p.

"Entre dues possibilitats: espanyols o catalans?". A: *Del patriotisme al catalanisme*. Joaquim Albareda i Ernest Lluch. Vic: Eumo, 2001. P. 317-337. Recollit a *Vers una Catalunya nacional*.

"Entre la reacció i la revolució (1800-1875)". A: *Història general de Reus, vol. 3*. Reus: l'Ajuntament, 2003. P. 13-208.

"Les Ermites: festa i religió". A: *Ermites del Baix Camp i Priorat*. [fotografies: Salvador Ferré i Aulés... [et al.]]; [textos: Joan Prat i Carós]. Reus: Agrupació Fotogràfica de Reus, 1987. Recollit a *Coses de Reus*.

La España de los nacionalismos y las autonomías. José Luis de la Granja, Justo Beramendi, Pere Anguera. Madrid: Síntesis, 2001. 462 p. (Historia de España, 3er milenio; 38)

La España de los nacionalismos y las autonomías. José Luis de la Granja, Justo Beramendi, Pere Anguera. Madrid: Síntesis, 2003. 462 p. (Historia de España, 3er milenio; 38)

"Esport i societat a Reus: unes notes" A: *Esports a Reus 92*. [direcció i coordinació Josep

M. Ribas Prous]; [textos Josep Abelló Padró... [et al.]; [fotografies Salvador Ferré Aulès... [et al.]] [Reus: Agrupació Fotogràfica Reus, 1992]. 1 Carpeta.

Exposició universal de Barcelona: libro del centenario, 1888-1988. Coordinació i selecció de los textos, Ramon Grau y Marina López; autores, Pere Anguera ... [et al.]. Barcelona: L'Avenç, 1988. 569 p.

"Els Fets de maig del 1937 al Camp de Tarragona". A: *Haciendo historia: homenaje al prof. Carlos Seco.* Madrid: Universidad Complutense, 1989, p. 555-562.

"La Fidelitat a la llengua els segles XIX i XX" Reprodueix, retocat i ampliat, el text "La resposta" publicat a: *Enciclopèdia Catalana de la llengua.* Barcelona: Edicions 62, 2001. P. 73-82. Recollit a *De les lletres i les arts.*

Fotografies de la memòria: el segle XX en imatges: [catàleg d'exposició]. Autors dels textos Josep Maria Roig Rosich, Pere Anguera i Nolla. Comissariat Josep M. Roig Rosich, Josep M. Ribas i Prous. Tarragona: Fundació Caixa de Tarragona, 2005. 161 p.

Los Gobiernos de la Generalitat: de Macià a Maragall. Pere Anguera, Montserrat Duch Plana. Madrid: Síntesis, 2008. 334 p.

"Uns goigs i un libel representable contra Joan Martell, primer alcalde republicà de Reus". Pere Anguera, Magí Sunyer. A: *Reus, ciutat de teatre: deu imatges.* Reus: Agrupació Fotogràfica de Reus, 2003. 1 carpeta

Gran geografia comarcal de Catalunya vol. 7: Tarragonès, Baix Camp, Alt Camp. Textos Salvador Rovira i Gómez, Pere Anguera, Daniel Ventura i Solé. Barcelona: Enciclopèdia Catalana, 1982. 414 p.

"Els grans monestirs: de l'ensulsiada a la reconstrucció" A: *Els Grans monestirs de la Catalunya Nova: cistercencs, cartoixans i franciscans: [catàleg de l'exposició].* Fotografies de Josep M. Ribas Prous, comentaris: Pere Anguera i Nolla, coordinació: Conxita Oliver. Tarragona: Fundació Caixa de Tarragona, 2001. P. 124-145. Recollit a *Històries de Reus.* "La Guerra a Reus". A: *La guerra civil a Tarragona.* Tarragona: Diari de Tarragona, 1986. P. 129-136.

"Hi ha algú darrera la porta" A: *I Centenari de l'Institut d'Ensenyament Mitjà a Reus: miscel·lània.* Reus. Institut Gaudí, 1976, p. 15-23.

Història d'Alforja. Francesc Cortiella, Pere Anguera. Alforja: l'Ajuntament, 1986. 293 p.

Història de la cultura catalana, vol IV: Romanticisme i renaixença, 1800-1860. Emili Giral, Pere Anguera, Manuel Jorba... [et al.]. Barcelona: edicions 62, 1995

"La Historia de la primera guerra carlina, d'Antoni de Bofarull: història d'un llibre fantasma" A: *El Carlisme i la dona.* Solsona: Fundació Francesc Ribalta, 1999. P. 75-84. Ampliat al títol següent.

Història de Torredembarra: segles XVIII-XX. Salvador-J. Rovira, Pere Anguera. Torredembarra: l'Ajuntament, 1984. 138 p.

Història general de Reus. Dirigida per Pere Anguera. Reus: l'Ajuntament, 2003. 5 vol.

Història gràfica del Reus contemporani. Pere Anguera, Albert Arnavat, Xavier Amorós. Reus: l'Ajuntament, 1986-1987. 2 vol.

"Història i mite: una perspectiva contemporània des de Catalunya" A: *Fronteres, territoris, mites.* Lleida: Pagès, 2004. P. 213-218. Recollit a *Vers una Catalunya nacional.*

Història rural. Pere Anguera, Francesc Vidal. Reus: Artur Rabassa, 1981. 1 carpeta

"Historiadors reusencs" A: *Diccionari d'historiografia catalana.* Barcelona: Enciclopèdia Catalana, 2003. Recollit a *Coses de Reus.*

"Les Històries generals de Reus". A: *Historiografia de Reus.* Pere Anguera, Jaume Massó, Ezequiel Gort, Eugeni Perea, Marc Ferran, Joan Navais Reus: Centre de Lectura, 2008. P. 9-23

"L'Ideari polític de Josep Aladern". A: *Josep Aladern 1868-1918, vida i obra.* P. Anguera, C. Bastons, J. Cavallé, J. Ginebra, M. Sunyer. Reus: Centre de Lectura, [Alcover]: Centre d'Estudis Alcoverencs, 1994. P. 11-32

Ideologia i història dels diaris reusencs en català. Pere Anguera i Rosa Cabré. Reus: Centre de Lectura, 1979. 65 p. (Assaig; 1)

"Imatges de Reus" A: *Imatges de Reus.* [fotografies d'Eduard Borràs... [et al.]]. Reus: Agrupació Fotogràfica de Reus, 1990. 1 carpeta. Recollit a *Complements circumstancials.*

"Immigració i matrimonis a Reus entre 1700 i 1711: notes per a una revisió de la història demogràfica". Pere Anguera i Jordi Mèlich. A: *I Col·loqui d'Història del Camp de Tarragona, Conca de Barberà i Priorat.* Tarragona: Institut d'Estudis Tarraconenses Ramon Berenguer IV, 1979. P. 85-88

"The impossible role model of the North. Norwegian Independence in the Catalan Press". A: *Spain and Sweden: VI encounters throughout history: when the light came from the north: Swen, Norway and modernist Catalunya.* Enrique Martínez Ruiz, Magdalena de Pazzis Pi Corrales, project managers Spain and Sweden : encounters throughout history. [Madrid]: Fundación Berndt Wistedt, 2001. 187 p.

"Industrials i polítics: la família Prius". A: XXXV Assemblea Intercomarcal d'Estudiosos de Catalunya: Valls-Vila-rodona, 24-26 de novembre, 1989, p.185-200. Recollit a *Absolutistes i liberals...*

"L'Institut Pere Mata o el modernisme artístic al servei del servei hospitalari". A: «De nou lluirà»: el modernisme a l'Institut Pere Mata: Reus, 1896-1996. Reus: Agrupació Fotogràfica de Reus, 1995. 1 carpeta.

"Jaume Lloret Argilaga un revolucionari arrauyat". A: *L'Home i l'historiador: miscel·lània en homenatge a Josep M. Recasens i Comes: estudis històrics*. Tarragona: Autoritat Portuària, 2007. P. 295-306.

"Jaume Vidal Alcover i Maria Aurèlia Capmany en el record" A: *Jaume Vidal Alcover: humanisme, heterodòxia i geni*. Magí Sunyer i Rosa Comes eds. [Valls]: Cossetània, 2001. P. 191-197. Recollit a *De les lletres i les arts*.

"Jaume Vidal Alcover, universitari" A: *Homenatge a Jaume Vidal Alcover*. Barcelona: Columna, 1992. P. 25-30. Recollit a *De les lletres i les arts*.

"Joan Mañé i Flaquer: llengua i regionalisme" A: *L'Estat-nació i el conflicte regional: Joan Mañé i Flaquer, un cas paradigmàtic, 1823-1901*. Barcelona: Abadia de Montserrat, 2004. P. 227-255. Recollit a *Vers una Catalunya nacional*.

Joaquim Santasusagna: notícia bio-bibliogràfica. Josep Iglésies, Pere Anguera. Reus: l'Ajuntament, 1982. 56 p. (Publicacions de l'Ajuntament de Reus; 3)

"Josep Maria Ribas Prous: daguerrotip d'un esteta generós". A: *Tres retrats a la ploma: homenatge a Josep Maria Ribas Prous*. Ramon Amigó, Xavier Amorós, Pere Anguera. Reus: [s.n.], 2000. P. 27-37. Recollit a *De les lletres i les arts*.

"La Literatura anticarlina" A: *Història, política, societat i cultura dels Països Catalans vol. VII*. Barcelona: Enciclopèdia Catalana, 1996. P. 120-121. Recollit a *De les lletres i les arts*.

"Llengua i ideologia a la literatura popular vuitcentista". A: *Miscel·lània en homenatge al Dr. Lluís Navarro Miralles, Magister dilectus*. Tarragona: Arola, 2009. P. 265-273

"Llengua i societat a la Catalunya del segle XIX" A: *Literatura catalana contemporània I*. G. Bordoms i J. Subirana, eds. Barcelona: UOC, 1998. P. 5.-11. Recollit a *De les lletres i les arts*.

"Les Lliçons del Bartrina" A: *100 anys del Teatre Bartrina, Reus 1905-2005*. vol I. Reus: Pragma, 2005. P. 11. Recollit a *Coses de Reus*.

Love indifference: [catàleg de l'exposició]. Aureli Ruiz; [Pere Anguera, Pilar Parcerisas, Víctor Sunyol; reproduccions fotogràfiques Carles Fargas]. Reus: Institut Municipal de Museus, 2007. 32 p.

"Els Malcontents del corregiment de Tarragona". A: *Miscel·lània d'homenatge a Josep Benet*. Barcelona: Abadia de Montserrat, 1991. P. 145-174

"Maria Aurèlia Capmany en la bona memòria" A: *Un lloc entre els vius: homenatge a Maria Aurèlia Capmany*. Barcelona: PSC, 1992. P. 11-13. Recollit a *De les lletres i les arts*.

"Els masos del Baix Camp" Presentació a *Les nostres masies*. [Fotografies: Josep M. Casanovas... [et al.]]. [Textos: Pere Anguera, Ramon Amigó i Anglès]. Reus: Agrupació Fotogràfica de Reus, 1981. 1 carpeta. Recollit a *Coses de Reus*.

"El model, impossible, del nord: la independència de Noruega a la premsa catalana" A: *Quan la llum venia del nord: Suècia, Noruega i la Catalunya modernista*. E. Martínez Ruiz-M. de P. Pi Corrales (coord.) Madrid: Fundació Berndt Wistedt, 2002. P. 107-144. Amb traduccions poc rigoroses en castellà i anglès, segons l'autor. Recollit a *Vers una Catalunya nacional*.

"Els Mossos d'Esquadra" Pròleg a: *Mossos d'Esquadra: història i present*. [Pere Anguera ... [et al.]]. Barcelona: Generalitat de Catalunya. Departament d'Interior, 2005. 278 p. Recollit a *Complements circumstancials*.

"Nacionalismo e historia en Cataluña: tres propuestas de debate". A: *Nacionalismo e historia [curso organizado por el Departamento de Historia Moderna y Contemporánea de la Universidad de Zaragoza, abril 1997]* Carlos Forcadell (ed.) ; Juan José Carreras ... [et al.]. Zaragoza: Institución Fernando el Católico, 1998. P. 73-88.

Les Nationalismes dans l'Espagne contemporaine: idéologies, mouvements, symboles. Coordonné par Jean-Louis Guereña. José Álvarez Junco, Pere Anguera, Marie-Aline Barrachina... [et al.] Paris: Editions du Temps, 2001. 383 p.

Les Nostres botigues. [introducció Pere Anguera, Xavier Amorós]. Reus: Agrupació Fotogràfica de Reus, 1984. 1 carpeta

"Nota sobre el modernisme". Introducció a: *El Modernisme a Reus*. [fotografies: Josep Maria Ribas i Prous]; [textos]: Pere Anguera, Francesc Subirà i Rocamora. Reus: Agrupació Fotogràfica de Reus, 1980. 1 Carpeta. Recollit a *De les lletres i les arts*.

"Notes per a la quantificació del carlisme actiu a la Catalunya meridional durant la guerra dels

set anys". A: *Miscel·lània en homenatge al P. Agustí Altisent*. Tarragona: la Diputació, 1991. P. 449-460.

"Notes sobre els usos del català al segle XIX". A: *Literatura i identitats*. Eds. Magí Sunyer, Roser Pujadas i Pere Poy. Valls: Cossetània, 2004. P. 83-106. Recollit de forma ampliada a *De les lletres i les arts*.

"L'ombra de l'estel blanc: la reivindicació nacionalista al setmanari *Estat Català*, Reus 1937-1938". A: *Amb el barret a la mà: homenatge a Ramon Amigó i Anglès*. Pere Anguera, Miquel S. Jassans, Ferran Jové, Albert Manent, Carles Maristany, Àngel Martorell, Maria Teresa Montaña, Eugeni Perea, Dolors Roigé, Josep M. Virgili. Reus: Imprès Gort, 1989. P. 11-28. Reproduït a *L'Ombra de l'estel blanc*.

"L'Ombra de la independència al darrer terç del segle XIX". A: *Primer Congrés d'Història de l'Independentisme Català*. Reus: Centre de Lectura, 2007. P. 19-52.

"Els Orígens del catalanisme: notes per a una reflexió". A: *Il·les Jornades de Debat: orígens i formació dels nacionalismes a Espanya*. Reus: Centre de Lectura, 1994. p. 13-79

"Els Orígens del Teatre Fortuny". A: *Teatre Fortuny: més d'un segle vol I*. Reus: Consorci del teatre Fortuny, 1994. P. 17-28. Recollit a *Històries de Reus*.

"El Pensament polític i social del novel·lista Josep Pin i Soler". A: *Actes del Simposi Pin i Soler: Tarragona, 26-28 de novembre de 1992*. Tarragona: Institut d'Estudis Tarraconenses Ramon Berenguer IV, 1994 p. 105-165.

"Per què no podien ser foralistes els primers carlins catalans?". A: *Carlisme, foralisme i qüestió nacional: la premsa carlina VI Seminari d'Història del Carlisme*. Solsona: Fundació Francesc Ribalta, 2002. P. 31-41. Recollit a *Vers una Catalunya nacional*.

"La Percepció de la catalanitat en els liberals i els carlins durant la guerra dels set anys". A: *Le discours sur la nation en Catalogne aux XIXe et XXe siècles: hommage à Antoni M. Badia i Margarit*. Paris: Éditions Hispaniques, [1996]. P. 189-209

"Pere Mata: els anys de la revolució (1835-1843)". A: *Literatura i cultura reusenca del segle XIX*. Pere Anguera, Armand Puig, Montserrat Corretger, F. Xavier Vall, Antoni Veciana, Xavier Ferré, Magí Sunyer, Pere Gabriel. Reus: Centre de Lectura, 2005. (Assaig; 96). P. 9-54.

Poesia experimental. Pere Anguera ... [et al.]. Reus: Escola-Taller d'Art, 1981. [27] f.

"Polèmica guerra-revolució en els textos de J. Recasens i Mercadé". Pere Anguera i Nolla, Lluís-Miquel Pérez Segura. A: *Col·loqui Internacional 2a. República Espanyola: comunicacions presentades a les ponències I i II*. Tarragona: Departament d'Història contemporània de la Facultat de Filosofia i Lletres. P. 3-25. Recollit a *Coses de Reus*.

"Política i societat en l'obra narrativa de Narcís Oller". A: *Actes del Col·loqui Narcís Oller*. Valls: Cossetània, 1999, p. 31-54.

"Els precedents del catalanisme: entre els carlins i els liberals". A: *En els orígens del catalanisme: [centenari de la Segona Assemblea de la Unió Catalanista] Reus, 1893-1993*. Reus: Agrupació Fotogràfica de Reus, 1993. 1 carpeta

La Premsa a la província de Tarragona durant la Segona República: 1931-1936. Pere Anguera, Antoni Gavaldà, Xavier Pujadas (editors). Tarragona: la Diputació, 1996. 644 p. L'apartat 9 de la introducció, amb el títol "La premsa de la Segona República a la Província de Tarragona" recollit a *Complements circumstancials*.

El Primer celler cooperatiu de Catalunya: Centenari de la Societat de Barberà de la Conca (1894/1994). J. Fuguet, A. Mayayo (Ed.); [autors: Pere Anguera, Joan Fuguet, Antoni Gavaldà, Dolores Juliano, Andreu Mayayo]; [pròleg: Josep Termes]. Barcelona: Departament d'Agricultura, 1994. 216 p.

"Els Primers ex-libris catalanistes" A: *Història, política, societat i cultura dels Països Catalans VII*. Barcelona: Enciclopèdia Catalana, 1996. P. 302-303. Recollit a *Vers una Catalunya nacional* completat amb l'article "Modernitat i contundència de la primera propaganda catalanista".

El Priorat de la Cartoixa d'Escala Dei: notes històriques; el nom i els límits del Priorat. Pere Anguera, M. Aragonès Virgili. Santes Creus: Fundació d'Història i Art Roger de Belfort, 1985. 205 p.

"Les Quatre barres: de bandera a senyera". A: *Símbols i mites a l'Espanya contemporània*. Pere Anguera, Àngel Duarte, Mikel Urquijo, Pere Gabriel, Salvador Cruz, Ignacio Peiró, Pedro Rújula, Magí Sunyer, Jordi Figuerola, Carlos Forcadell, Montserrat Duch. Reus: Centre de Lectura, 2001, p.11-30.

"Quatre cartes d'Eduard Toda a Joaquim Navàs"; a cura de Pere Anguera i Magí Sunyer. A: *Cal Navàs: el paradigma del modernisme burgès*. Reus: Agrupació Fotogràfica de Reus, 1998. 1 carpeta.

La Qüestió nacional al Camp de Tarragona. P. Anguera, M. A. Ferrer, E. Olivé. Tarragona:

Departament d'Història Contemporània, 1979. 38 p. (Quaderns d'història contemporània; 1) "La Renaixença a Reus: notes sòcio-ideològiques". A: *Actes del Col·loqui Internacional sobre la Renaixença: 18-22 de desembre de 1984*. vol. 1, Barcelona: Estudis Universitaris Catalans, 1992. P. 281-296.

Els republicans vuitcentistes: premsa i sociabilitat. A: *6è Congrés Internacional de la Coordinadora de Centres d'Estudis de Parla Catalana*. Barcelona: Coordinadora de Centres d'Estudis de Parla Catalana, 2006. Àmbit 2 Ponències [9 p.]. BPT

"La Resposta". A: *Enciclopèdia de la llengua catalana*. Barcelona: Edicions 62, 2001. P. 73-82. Recollit a *De les lletres i les arts*, ampliat i amb el títol "La fidelitat a la llengua en els segles XIX i XX".

Reus 1900: segona ciutat de Catalunya: Museu Comarcal Salvador Vilaseca, 23 d'octubre de 1998 - 17 de gener de 1999: [catàleg de l'exposició]. Exposició organitzada per la Fundació «La Caixa» en col·laboració amb l'Ajuntament de Reus. Direcció científica: Albert Amavat. Autors: Pere Anguera ... [et al.]. Reus: l'Ajuntament. Barcelona: Fundació «La Caixa», 1998. 329 p.

"Reus en el temps de Gaudí" A: *Gaudí & Reus: exposició permanent*. Reus: Museu Salvador Vilaseca, 2002. P. 13-26. Antecedent de "Reus en els anys de formació de Gaudí".

"Reus en el temps de Gaudí" A: *Gaudí: quatre aproximacions a un reusenc universal*. Pere Anguera i Nolla, Jaume Massó i Carballido, Josep M. Roig i Rosich, Domènech Sugranyes i Gras. Reus: Agrupació Fotogràfica de Reus, 2002. Reimpressió de "Reus en el temps de Gaudí".

"Reus en els anys de formació de Gaudí". A: *Gaudí: Reus i el seu temps*. Pròleg de J. M. Carandell. [Reus]: Centre de Lectura, 2003. P. 13-28. Amb lleugeres variants de l'obra: "Reus en el temps de Gaudí". Recollit a *Històries de Reus*.

"Reus en les novel·les del segle XIX". A: *Reus a la literatura, literatura de Reus*. Pere Anguera, Xavier Ferré, Fina Grau, Jaume Massó, Magí Sunyer, Guillem Jordi Graells, Eugeni Perea, Fina Masdú, Margarida Aritzeta, Txell Granados. Reus: Centre de Lectura, 2007. (Assaig; 104). P. 11-40

"Uns reusencs catalanistes". A: *Homes del catalanisme: Bases de Manresa, diccionari biogràfic*. Barcelona: Rafael Dalmau, 1995. Recollit a *Coses de Reus*.

«Els Segadors»: la primera etapa en la divulgació d'un himne". A: *Josep Fontana: història*

i projecte social: reconeixement a una trajectòria, vol. II. Barcelona: Crítica, 2004, p. 136-148. BCL

Símbols i mites a l'Espanya contemporània. Pere Anguera... [et al.]. Reus: Centre de Lectura, 2001. 249 p. (Assaig; 78)

"Sobre els components socials del primer carlisme a la Catalunya Meridional". A: *El Carlisme i la seva base social: [ponències del seminari]*. Pere Anguera... [et al.]; dirigit per Josep M. Solé i Sabaté. Barcelona: Llibres de l'Índex, 1992. P. 53-80

El Socialisme utòpic a Reus: lectura de «La joven España». Pere Anguera, Jordi Mèlich. Reus: Centre de Lectura, 1981. 65 p. (Assaig; 7)

"La Subversió carlina: entre la guerra i el banditatge: notes per a una discussió" A: *El Carlisme com a conflicte*. Barcelona: Columna, 1993. P. 71-95

"Tarragona a l'època de Bonaventura Hernández Sanahuja". A: *Homenatge a Bonaventura Hernández Sanahuja: un home per a la Història*. Tarragona: Museu Nacional Arqueològic, 1992. P. 10-19

Tarragonès, Baix Camp, Alt Camp. Textos: Salvador Rovira i Gómez, Pere Anguera, Daniel Ventura i Solé; fotografies: Enric Casas. Barcelona: Fundació Enciclopèdia Catalana, 1984. 414 p. (Gran Geografia Comarcal de Catalunya; 7)

"El teatre anticarlí de Robrenyo" A: *Literatura, cultura i carlisme*. Barcelona Columna, 1995. P. 3-21. Recollit a *Absolutistes i liberals...*

"La Teoria nacional d'Antoni de Bofarull: un exemple de la doble nacionalitat". A: *Sis estudis sobre Antoni de Bofarull*. Pere Anguera, Margalida Tomàs, Jordi Ginebra, Xavier Vall, Jordi Tiñena. Reus: Centre de Lectura, 1996. (Assaig; 52). P. 15-39.

"Tomàs Bergadà". A: *Homenatge a 20 artistes reusencs nats al segle XX*. Reus: Banco de Bilbao, 1981. P. 14

"La Tràgica història de Pere Soriguera, el màrtir de la llibertat". A: *Pensament i literatura a Reus al segle XIX*. Pere Anguera, Magí Sunyer, Gener Gonzalvo, Margalida Tomàs, Pere Gabriel, Xavier Ferré, Montserrat Corretger, Frederic Samarra, Joan Navais, Jaume Massó. Reus: Centre de Lectura, 2006. (Assaig; 102). P. 9-51

"Els usos del català a Catalunya al segle XIX". A: *Bernat i Baldoví i el seu temps*. M. Nicolás. València: Universitat de València, 2002. P. 33-49. Ampliat a "Notes sobre els usos del català al segle XIX" i recollida la versió definitiva a *De les lletres i les arts*.

"Ventura Gassol, polític". A: *Homenatge a Ventura Gassol: cicle de conferències organitzat per la Secció de Filologia catalana de la Universitat Rovira i Virgili*. Tarragona: La Diputació, 1994. P. 61-68. Recollit a *De les lletres i les arts*.

"La Vertebració del catalanisme: les alternatives al centralisme els anys de la restauració". A: *Catalunya en la configuració política d'Espanya*. J. Albareda, P. Anguera, M. Duch, J. Jaria, J. L. Martín, I. Peiró, E. Serra, J. M. Thomàs, E. Ucelay i J. Vernet. Reus: Centre de Lectura de Reus, 2005. (Assaig; 93). P. 121-165

"Els voluntaris carlins, mite o realitat?: quintos forçats" A: *Lleves, circumscripció i reclutament: aspectes socials del carlisme*. Barcelona: Columna, 1997. P. 125-137. Reproduït a *Absolutistes i liberals...*

Estudis, presentacions, entrevistes i pròlegs

"1983: un any de poesia catalana". Text del parlament fet a l'Ajuntament de Barcelona el 20 de maig de 1984 en l'acte de lliurament de premis dels CXXVI Jocs Florals. Recollit a *De les lletres i les arts*.

"A propòsit del poeta Josep Maria Prous i Vila". Pròleg a *Josep Maria Prous i Vila: poemes d'amor i de guerra, vol. I: 1899-1931*. Joan Navais. Reus: Centre de Lectura, 2005. P. 13-16. Recollit a *Coses de Reus*.

"Àlbums de Reus". Presentació de l'*Àlbum de Reus any 1920*, vols I, II i III. Reus: Pere Martorell Jarenyo, 1981-1983. Recollit a *Coses de Reus*.

"Anar a l'escola i a soldat durant el Sexenni Revolucionari" Pròleg a *Anar a escola i a soldat a Reus i al Baix Camp durant el Sexenni Democràtic (1868-1874)*. Joan M. Vernet. Reus: Centre de Lectura, 2002. P. 9-13. Recollit a *Coses de Reus*.

"Antoni Mas: art i tradició" A: *Catàleg Antoni Mas*. Reus: Centre de Lectura, 1984. Recollit a *De les lletres i les arts*.

"Antoni Rovira i Virgili: una aproximació". Pròleg a *Per l'autodeterminació: evolució ideològica i política d'Antoni Rovira i Virgili*. X. Ferré. Tarragona: Arola, 2004. P. 13-17. Recollit a *De les lletres i les arts*.

"Aproximació a Maties de Vall" Pròleg a *Maties de Vall i Llaveria: Mariscal de Camp carlí (1802-1872)*. Ferran Jové. Reus: Centre de Lectura, 2003. p. 17-22. Recollit a *Coses de Reus*.

"Arquitectura de Reus" Presentació a: *Arquitectura de Reus I: tomb de ravalers*. Josep M. Buqueras Bach. Reus: l'autor, 1985. Recollit a *Complements circumstancials*.

"Arrel i seny" A: *[Catàleg d'exposició] Març abril 1984*. Reus: Centre de Lectura, 1984. Recollit a *De les lletres i les arts*, amb altres tres articles amb el nom de "Sobre Salvador Juanpere".

"Les Arrels liberals del catalanisme". Escrit per a: "Catalunya liberal: 25 anys de liberalisme a Catalunya (1977-2002)." que havia d'editar la Fundació Llibertat i Democràcia. Recollit a *Vers una Catalunya nacional*.

"Les Arrels salvatges". A: *Pintura: [catàleg d'exposició]*. Salvador Juanpere. Reus: Centre de Lectura, 1977. Recollit a *De les lletres i les arts*, amb altres tres articles amb el nom de "Sobre Salvador Juanpere".

"Art contemporani al Centre". Pròleg a: *Je est un autre: projectes específics per a la Sala Fortuny 2002-2003*. Cicle a cura de Salvador Juanpere. Reus: Centre de Lectura, 2004. 187 p. Recollit a *Complements circumstancials*.

"L'Arxiu de Riudoms" Pròleg a: *El Fons documental de l'Arxiu Històric Municipal de Riudoms: S. XIV-1939*. Joan Carrion Cubells, Joan Ramon Corts Salvat. Riudoms: Centre d'Estudis Riudomencs «Arnau de Palomar», 1991. 145 p. Recollit a *Complements circumstancials*.

"Aureli Ruiz: les claus del laberint" A: *El Periple [catàleg d'exposició]*. Tarragona, 1986. Recollit a *De les lletres i les arts*.

Ball de la Mare de Déu. Josep Rius. A cura de Pere Anguera. Reus: Centre de Lectura, 1979. 47 p. (Creació; 2)

"El Barri del Carme" Pròleg a: *Una Dècada d'associacionisme al barri del Carme (1993-2006)*. Josep Machado Barroso; preàmbul de Domènec Solé. Reus: l'autor, 2006. 217 p. Recollit a *Complements circumstancials*.

"Breu notícia de la ciutat de Reus". A: *Guico: guia comercial, industrial y cultural de la ciudad de Reus 1984-85*. Reus: Diana López Moreno, 1984. 108 p. Recollit a *Complements circumstancials*.

"Breu retrat de Xavier Amorós". Text llegit en nom del jurat el 24 de maig de 1998 a La defensa Agrària de la Selva del Camp, en ser-li imposat el Memorial Gabriel Xammar. Recollit a *De les lletres i les arts*.

"Cambrils 1923-1939" Pròleg a: *Cambrils: dictadura i República (1923-1939)*. J. Bertran. Cambrils: l'Ajuntament, 1989. Recollit a *Complements circumstancials*.

"Carles Fargas: safaris iconogràfics" A: *XIV iguanes [catàleg d'exposició]* [Fotografia:] Carles Fargas. [text:] Pere Anguera. Reus: Centre de Lectura, 1986. Reproduït a *Metronom: art contemporani* núm. 1 (octubre 1987) P. 12. Recollit a *De les lletres i les arts*.

"Carta a Salvador Juanpere" Pròleg a: *Blog de treball*. Salvador Juanpere. Reus: Centre de Lectura, 2009. Recollit a *Complements circumstancials*.

"El Congrés de l'Avenç de 1995". Presentació a *Actes del III Congrés Internacional d'Història Local: funcionament de les finances locals al llarg de la història*. Barcelona: l'Avenç, 1996. Recollit a *Complements circumstancials*.

"Una Concessió a la nostàlgia" A: *From Slep and back: [catàleg d'exposició]*. Reus: Museus de Reus, 1994. Recollit junt a "Taxidèrmia: crònica de la mort paralitzada" a *De les lletres i les arts*, amb el títol de "SIEP, una aventura avantguardista".

"La Consciència nacional a l'obra de Joaquim Santasusagna". Pròleg a: *Entre la revolució i la guerra*. Joaquim Santasusagna. Reus: Centre de Lectura, 1983. 79 p. Recollit a *l'Ombra de l'estel blanc*.

"La Construcció de la línia dels directes" Pròleg a *Algunes notícies sobre la construcció de la línia dels directes entre Reus i Marçà-Falset*. Ferran Jové. Les Borges del Camp: l'autor, 1989. P. 7-9. Recollit a *Coses de Reus*.

"La Cooperativa de Nulles" Pròleg a: *Història econòmica de les cooperatives agrícoles de Nulles (1917-1992)*. A. Gavaldà, J. Santesmases. Valls: Institut d'Estudis val·lencs, 1993. Recollit a *Complements circumstancials*.

De l'Ebre a la mar: gent, paisatges i activitats: [catàleg de l'exposició]. Text general i comentaris: Pere Anguera i Nolla. [Tarragona]: Autoritat Portuària de Tarragona. Caixa de Tarragona, 1999. 184 p.

"D'història local: de Mont-roig encara" Prefaci a la 2a ed. de *Història de Mont-roig*. Francesc Riba i Mestres. Reus: Centre d'Estudis de la Comarca de Reus, 1991. Recollit a *Complements circumstancials*.

Diccionari biogràfic de reusencs. Josep Olesti Trilles; pròleg del Dr. Pere Anguera. Reus: l'Ajuntament, 1991-1992. 2 vols.

Diversió de realistes i desengany de lliberals: un poema carlí de La Selva del Camp. A cura de Pere Anguera i de Magí Sunyer. [La Selva del Camp]: l'Ajuntament. [Barcelona]: Abadia de Montserrat, 1991. 85 p. (Biblioteca Serra d'Or; 106)

"Dos poetes: Víctor Pallàs i Joaquim Pardo" Pròleg a: *Veus*. Víctor Pallàs, Joaquim Pardo. Barcelona: [s.n.], 1982. 71 p. Recollit a *Complements circumstancials*.

"En paraules d'altri" Text de presentació de l'exposició *150 autògrafs* al Centre de Lectura de Reus, octubre de 2009. Recollit a *Complements circumstancials*.

"Entorn dels castells". Presentació de la carpeta *Cinc artistes*. Reus: Rabassa, 1988, editada amb motiu de la construcció del nou local social dels Xiquets de Reus. Conté una làmina i la biografia i exposicions que han fet els artistes Joan Casals, Ramon Ferran i Pagès, M. Dolors Escardó i Oliva, Salvador Juanpere i Aureli Ruiz. Recollit a *Retalls de diari*.

"Entre el thriller i el porno dur: la vaga general de 1915". Pròleg a *Classe contra classe: el conflicte social de 1915 a Reus*. Albert Arnavat. Reus: Centre de Lectura, 1985. P. 5-7 Recollit a *Coses de Reus*.

Escrits polítics del S. XIX: volum 1: catalanisme cultural. A cura de Pere Anguera. Barcelona [etc.]: Institut Universitari d'Història Jaume Vicens i Vives: Eumo, 1999. (Jaume Caresmar; 12)

"L'Església i el primer carlisme" Ponència inèdita presentada al congrés Fenomen religiós i carlisme. Solsona 26 i 27 d'abril de 2002. Recollit a *Absolutistes i liberals...*

"L'Estelada". Pròleg a: *Origen de la bandera independentista*. Joan Creixell. 3a ed. Barcelona: Rafael Dalmau, 2008. 153 p. Recollit a *Complements circumstancials*.

Estudis de literatura catalana contemporània. Jaume Vidal Alcover. [Magí sunyer i Pere Anguera, eds.]. Tarragona: Universitat Rovira i Virgili, [1993]. 510 p.

Estudis de literatura medieval i moderna. Jaume Vidal Alcover. Recopilació i introducció de Pere Anguera i Magí Sunyer. Mallorca: Moll, 1996. 570 p. (Els Treballs i els dies; 39)

"Les fantasmagories de Martí Royo" text del full de presentació de l'exposició inaugurada el 27 de desembre de 1975 a la llibreria La Tro-nada de Reus. Recollit junt amb altres tres articles amb el títol "Martí Royo, ceramista" a *De les lletres i les arts*.

"Ferran Sánchez Agustí". Pròleg a: *Carlins amb armes en temps de pau. Altres efemèrides d'interès (1840-1842)*. F. Sánchez Agustí. Lleida: pagès, 1996. Recollit a *Complements circumstancials*.

"La formació de l'estat nació des de Catalunya". Text inèdit de la conferència pronunciada en el seminari XXV Aniversari de la Constitució: nació i estat en el sistema polític

espanyol. Tarragona, 26 a 28 de novembre de 2003. Recollit a *Vers una Catalunya nacional*. "Fragments de retrat amb paisatge" A: *Salvador Juanpere: paradigma +- instal·lació del 16 d'octubre de 1996 al 5 de gener de 1997, Palau de la Virreina* Barcelona: l'Ajuntament, 1996. P. 62-67. Recollit a *De les lletres i les arts*, amb altres tres articles amb el nom de "Sobre Salvador Juanpere".

"Francesc de P. Ixart i de Moragas" Pròleg a: *El Catalanisme conservador a Tarragona: Francesc de P. Ixart i de Moragas (1868-1936)*. Tarragona: Institut d'Estudis Tarraco-nenses, 1989. Recollit a *Complements circumstancials*.

"Francesc Torné i la seva llibreta de notes". Pròleg a *Llibreta per recor de algunas cosas més notòrias: Reus 1838-1883*. Francesc Torné. Tarragona: Departament d'Història Contemporània, 1981. P. 5-7. Recollit a *De les lletres i les arts*.

"Frederic Urales i la qüestió catalana" Pròleg a: *Per Catalunya!* Joan Montseny. Edició a cura de Fina Masdú i Abril. Tarragona: Institut d'Estudis Tarraconenses Ramon Berenguer IV, 1981. (Els llibres de la Medusa; 6). P. 7-11. Recollit, ampliat i fusionat amb "Frederic Urales i la qüestió catalana" publicat a: *Serra d'Or* (març 1980) P. 13-15, a *L'Ombra de l'estel blanc*.

"El Gaudí de Josep M. Carandell" Pròleg a: *Gaudí herètic*. J. M. Carandell. Edició a cura d'Elisabet Velázquez. Reus: Centre de Lectura, 2006. (Assaig; 100). Recollit a *Complements circumstancials*.

"Gelo: elogi de la fantasia aliena o el diàleg oníric" A: *Full de presentació* de l'exposició de Gelo (Jesús Enríquez) al cafè dels Poetes de Tarragona el desembre de 1978. Recollit a *De les lletres i les arts*.

"Higini Anglès" Pròleg a: *Higini Anglès (1888-1965): prevere de Maspujols (Baix Camp), musicòleg*. J. Dolç. Tarragona: El Mèdol, 1988. Recollit a *Complements Circumstancials*.

"La Historia de la primera guerra carlina, d'Antoni de Bofarull" Pròleg d'*Historia de la guerra civil de los Siete Años [1833-1840]*. Antoni de Bofarull. Reus: Associació d'Estudis Reusencs, 1999. (Biblioteca d'autors reusencs i d'obres d'interès local; 100; 101; 103). P. 9-22. Recollit a *Històries de Reus*.

"Una Història de Mont-roig" A: *Història de Mont-roig*. Francesc Riba i Mestres. [Pòrtic Albert Manent]. Reus: Centre d'Estudis de la Comarca de Reus, 1983. 198 p. Recollit a *Complements Circumstancials*.

Historia del renacimiento literario contemporá-

neo en Cataluña, Baleares y Valencia. Francisco María Tubino. edició de Pere Anguera. Pamplona: Urgoiti, 2003. CXXI, 705 p.

"L'Impacte de la Gran Guerra a l'economia reusenca". Pròleg a *L'impacte econòmic de la Primera Guerra Mundial sobre l'economia reusenca (1914-1923)*. Albert Arnavat. Reus: Cambra Oficial de Comerç i Indústria, 1987. P. 9-11. Recollit a *Coses de Reus*.

"Introducció". A: *La Mancha del siglo*. Antoni de Bofarull. Reus: Pragma, 2006. 189 p. (Monterols; 1).

"Jaume Roig i Padró: novel·lista". Publicat com a "Introducció" a: *El darrer dels Tubau*. Jaume Roig. Ed. a cura de Pere Anguera. Barcelona: Columna, 1995. (Columna rem; 5). P. 9-27. Recollit a *De les lletres i les arts*.

"Jaume Vidal Alcover". Parlament llegit el 30 de maig de 1982 a l'acte d'homenatge que li tributà la defensa Agrària de la Selva del Camp. Recollit com a pòrtic a *He inventat un horitzó: homenatge a Jaume Vidal Alcover*. Pere Anguera, Odile Arqué, Maite Blay, Josep Bargalló, Maria Aurèlia Capmany, Joan Cavallé, Lluís Figuerola, Joaquim Màrquez, Fina Masdú, Montserrat Palau, Marcel Pey, Fermí Roig, Josep Lluís Savall, Magí Sunyer, Francesc Vidal. Camp de Tarragona: els autors, 1983. P. 5-11. Recollit a *De les lletres i les arts*.

"Joan Rafí Vidal i els malcontents" Pròleg a: *Joan Rafí Vidal (un heroi de Vilabella) cap dels malcontents*. J. Aguadé Sordé. Valls: Institut d'Estudis Vallencs, 1998. Recollit a *Complements circumstancials*.

"Joaquim Santasusagna, editorialista" Pròleg de *Paraules d'ahir: articles editorials de Les circumstàncies*. Joaquim Santasusagna. Tria i pròleg de Pere Anguera. Reus: l'autor, 1974. P. 7-11. Recollit a *De les lletres i les arts*.

"Joaquim Santasusagna i el Centre de Lectura" Pròleg de *Contra els tòpics*. Joaquim Santasusagna. Reus: Centre de Lectura, 1985. P. 5-12. recollit a *De les lletres i les arts*.

"Jordi Agràs, novel·lista" Pròleg a: *El Vell somriure de la veritat*. Jordi Agràs. Reus: Pragma, 2006. Recollit a *Complements circumstancials*.

"Josep Iglésies: un home per a un poble". A: *Retalls de diari*, amb la indicació: "Acte acadèmic en memòria de Josep Iglésies i Fort. Reus, 13 de març de 1987"

"Josep Maria Arnavat". Pròleg de *No us dono el braç a tòrcer*. Reus: La Tronada, llibres, 1976. P. 3. Recollit a *De les lletres i les arts*.

"Josep Maria Prous i Vila: sóc una àguila vençuda..." A: *IX Aplec Baix Camp*. Reus: Colla

Sardanista "Rosa de Reus", 1975. Recollit a *De les lletres i les arts*.

"Josep Recasens i Mercadé". Aparegut com a "Nota prèvia" a: *Vida inquieta: combat per un socialisme català*. Reus: Centre de Lectura, 1985. P. 7-9. Recollit a *De les lletres i les arts*.

"Josep Sanromà: nota biogràfica" A: *En prosa i en vers*. Josep Sanromà. Pròleg de Xavier Amorós. Reus: l'autor, 1982. P. 11-15. Recollit en la seva versió original a *De les lletres i les arts*.

Libro de varias cosas sucedidas en esta villa y algunos parages de Cataluña. Antoni Pons Anguera. Edició i notes a cura de Pere Anguera. Reus: Associació d'Estudis Reusencs, 1988. 248 p. (Biblioteca d'autors reusencs i d'obres d'interès local; 69)

Lliure poble de Porrera. Introducció per Pere Anguera. Recopilació de textos per Pere Anguera i Joan Milà. Porrera: l'Ajuntament, 1985. 140 p.

"La Lúdica tendresa dels jardins d'Antoni Torrell". A: *La lúdica tendresa dels jardins d'Antoni Torrell [catàleg d'exposició]*. Reus: Centre de Lectura, 1982. Recollit a *De les lletres i les arts*.

"La majoria dels nous estudiants han perdut la il·lusió per recobrar la memòria col·lectiva" [Entrevista al President del Centre de Lectura]. Jordi Suárez. A: *Informatiu Museus: Revista de Recerca i de divulgació cultural dels museus de Reus*, núm. 30 (gener 2005); p. 24-25 "Marcel Pey: L'âge d'or". A: *L'Âge d'or: catàleg d'exposició*. Reus: centre de Lectura, 1983. Recollit a *De les lletres i les arts*, amb la reincorporació d'una part del text no publicada.

"Martí Royo, ceramista". Aplega quatre notes: "Les fantasmagories de Martí Royo" text del full de presentació de l'exposició inaugurada el 27 de desembre de 1975 a la llibreria La Tro-nada de Reus; "Martí Royo en la conquesta de l'espai perdut" text del tríptic publicat pel Centre de Lectura per la seva exposició el maig del 1979; "La generosa vitalitat de Martí" a: *El Punt*, (27-VII-1997) i "Martí Royo" a: *TGN Magazin* (agost 1997), p. 30. Recollit amb el nou títol a *De les lletres i les arts*.

"La Milícia Nacional a Reus". Pròleg a *La milícia nacional de Reus en els orígens de la Catalunya isabelina*. Robert Vallverdú. Tarragona: Institut d'Estudis Tarraconenses Ramon Berenguer IV, 1986. P. 7-8. Recollit a *Coses de Reus*.

"Els Mites nacionals". Pròleg a: *Els Mites nacionals catalans*. Magí Sunyer. Vic: Eumo, 2006. 325 p. (Estudis verdaguerians; 6). Recollit a *Complements circumstancials*.

"Mules, ramblers i fires". Pròleg a *Mules, ramblers i fires (segles XVII-XX)*. Núria Sales. Reus: Centre de Lectura, 1991. P. 9-14. Recollit a *Coses de Reus*.

"Els Nobles del Baix Camp". Pròleg a: *Els nobles del baix Camp (segle XIX)*. Reus: Associació d'Estudis Reusencs, 2008. (Biblioteca d'autors reusencs i d'obres d'interès local; 126). Recollit a *Complements circumstancials*.

"Notes sarcàstiques per una escriptura proçaç" A: *Poemes endimoniats*. Pere-Anton Cartanyà i Nadal; [fotografies: Josep Ma. Ribas i Prous]; Reus: l'autor, 1978. 39 p. Recollit a *Complements circumstancials*.

"Notes sobre Antoni de Bofarull". Pròleg a: *Antoni de Bofarull i la Renaixença* Jordi Ginebra. Reus: Associació d'Estudis Reusencs, 1988. P. 13-23. (Biblioteca d'autors reusencs i d'obres d'interès local; 70) Recollit a *L'Ombra de l'estel blanc*.

"Una Novel·la catalana de postguerra de Víctor Alba" Introducció a *Marta (els supervivents)*. Víctor Alba. A cura de Pere Anguera. Barcelona: Columna, 1996. (Columna rem; 7). P. 9-25. Recollit a *De les lletres i les arts*.

"Una Novel·la pòstuma d'Estanislau Salvadó". Pròleg a *Arbres revoltats*. E. Salvadó. Reus: Estanislau i Pau Salvadó, 2002. Recollit a *De les lletres i les arts*.

"L'Obra i el pensament de Pere Cavallé" Pròleg a: *Pere Cavallé: ciutadania republicana*. X. Ferré. Reus: Centre de Lectura, 2009. Recollit a *Complements circumstancials*.

"Ordinacions de l'Albiol (~1700)". A cura de Pere Anguera. Transcripció del manuscrit del mateix títol. A: *L'Albiol: notícies històriques*. Eufemià Fort i Cogul. L'Albiol: l'Ajuntament, 1985. P. 105-131.

"Els Orígens del catalanisme a Tarragona". Pròleg a: *Orígens del catalanisme a Tarragona: 1900-1914*. Mercè Costafreda i Felip. Tarragona: Institut d'Estudis Tarraconenses Ramon Berenguer IV, 1988. 158 p. (Secció d'Arqueologia i Història; 73). Recollit a *Complements circumstancials*.

"Paraules al llindar" Pròleg a: *Petites coses*. Josep Risueño. Reus: l'autor, 1990. Recollit a *Complements circumstancials*.

"La Pell a Valls". Pròleg a: *Aproximació al sector de la pell a Valls (segles XVI-XX): la difícil transició de la manufactura gremial als tallers industrials*. Valls: Institut d'Estudis vallencs, 1994. Recollit a *Complements circumstancials*.

"La Primera biografia de Marx a l'estat espanyol". Damian. Introducció de Pere Anguera.

A: *Quaderns d'història contemporània*, núm. 5, (1983), p. 37-41.

"Pròleg". A: *Antoni de Bofarull i la Renaixença*. Jordi Ginebra i Serrabou. Reus: Associació d'Estudis Reusencs, 1988. 322 p. ((Biblioteca d'autors reusencs i d'obres d'interès local; 70)

"Pròleg". A: *Contra els tòpics*. Joaquim Santasusagna. Reus: Centre de Lectura, 1985. (Assaig; 17). P. 5-12.

"Pròleg". A: *Llegendes històriques de Tarragona*. Amadeu-J. Soberanas Lleó; edició i traducció al català de Jordi Tous i Vallvè. Tarragona : El Mèdol, 2002.

"Pròleg". A: *"Lo que passa" (1868) primer setmanari en català de Tarragona*. Pedro Antonio Heras Caballero i Maria Isabel Sanchez Villanueva. Tarragona: Hemeroteca Caixa Tarragona, 1994. 100 p.

"Pròleg". A: *L'obra novel·lística del Dr. Pere Mata i Fontanet*. Antoni Ibáñez Olivares. Reus: Associació d'Estudis Reusencs, 1994. (Biblioteca d'autors reusencs i d'obres d'interès local; 87)

"Pròleg". A: *Població i vida quotidiana a Reus durant la crisi de l'antic règim: 1700-1850*. Jordi Andreu. Reus: Centre de Lectura, 1986. (Assaig; 21)

"Pròleg". A: *Possibilistes i federals: política i cultura republicanes a Reus 1874-1899*. Àngel Duarte. Reus: Associació d'Estudis Reusencs, 1992. 360 p. (Biblioteca d'autors reusencs i d'obres d'interès local; 80)

"Pròleg". A: *Reus sota el primer franquisme: 1939-1951*. Montserrat Duch Plana. Reus: Associació d'Estudis Reusencs, 1996. 358 p. (Biblioteca d'autors reusencs i d'obres d'interès local; 90)

"Una Proposta pedagògica" Pròleg a: *Innova'25*. Albert Masdéu. Reus. Escola Puigcerver, 1994. 164 p. Recollit a *Complements circumstancials*.

"Les Quatre Barres, de Tarragona". Pròleg a: *El Centre Recreatiu Catalanista "Las Quatre Barras" de Tarragona (1899-1903)*. Tarragona: Institut d'Estudis Tarraconenses, 1992. Recollit a *Complements circumstancials*.

"Ramon Amigó i Siurana de Prades" Text llegit a la presentació del llibre *Siurana de Prades: la terra i la gent*. Ramon Amigó. Barcelona: Rafael Dalmau, 1999. Recollit a *De les lletres i les arts*.

[*Recull de poemes de J. M. Prous i Vila*]. [Tria: Pere Anguera i Enric Gallén]. [Reus: A. Rabassa; 198-]. 32 p.

"Reus i la crisi de l'Antic Règim". Pròleg de *Població i vida quotidiana a Reus durant la crisi de l'Antic Règim (1700-1850)*. Jordi

Andreu. Reus: Centre de Lectura, 1986. P. 9-11. Recollit a *Coses de Reus*.

"Reus i un llegendari tarragoní" Pròleg de *Llegendes històriques de Tarragona*. Amadeu-J. Soberanas. Tarragona: El Mèdol, 2002. P. 5-9. Recollit a *Històries de Reus*.

"La Revolució de setembre al Vendrell". Pròleg a: *Incidència de la revolució de setembre de 1868 al Vendrell*. El Vendrell: Institut d'Estudis Penedesencs, 1986. Recollit a *Complements circumstancials*.

"Riudoms al segle XVIII" Presentació a: *Riudoms a la primera meitat del segle XVIII, un perfil socioeconòmic*. C. Martínez Shaw. Riudoms: Centre d'Estudis Riudomencs Arnau de Palomar, 1982. Recollit a *Complements circumstancials*.

"Roquetes". Pròleg a: *Roquetes els orígens d'un poble (1700-1860)*. E. Fabregat. Roquetes: l'Ajuntament, 1995. Recollit a *Complements circumstancials*.

"Els Segadors" Pròleg sense signar a la carpeta que conté *Els segadors: himne nacional de Catalunya: instrumentació i harmonització d'Antoni Ros Marbà*. Barcelona: Generalitat de Catalunya, 2008. Recollit a *Complements circumstancials*.

"El Sexenni Democràtic a la Selva del Camp" Pròleg a *El sexenni revolucionari a la Selva del camp (1868-1874)*. Joan M. Vernet. Reus. Centre de Lectura, 1989. P. 9-13. Recollit a *Coses de Reus*.

"Sobre Salvador Juanpere" Aplega quatre textos: "Les arrels salvatges" A: *Pintura: catàleg d'exposició*. Reus: Centre de Lectura, 1977; "Lectura de cua d'ull de Salvador Juanpere" A: *La Plana* (desembre 1979); "Arrel i seny" A: *Exposició*. Reus: Centre de Lectura, 1984; "Fragments de retrat amb paisatge" A: *Salvador Juanpere: Paradigma +-*. Barcelona: l'Ajuntament, 1996. P. 62-67. Recollit a *De les lletres i les arts*.

"Taxidèrmia: crònica de la mort paralitzada". Justificació de l'exposició *Senyieines perilloses*. Reus: Centre de Lectura, 1985. Recollit junt amb "Una concessió a la nostàlgia" amb el nom de "SIEP, una aventura avantguardista" a *De les lletres i les arts*.

"El Teatre català de Josep Robrenyo". Publicat com a estudi introductor a: *Teatre català I*. Josep Robrenyo; a cura d'Albert Mestres. Tarragona: Arola, 2004. Recollit a *De les lletres i de les arts*.

"Els Templers a Catalunya". Pròleg a: *Templers i Hospitalers I: guia del Camp de Tarragona, la Conca de Barberà i el Solsonès*. J. Fuguet. Barcelona: Rafael Dalmau, 1997.

Recollit a *Complements circumstancials*.
 "Tomàs Capdevila, historiador" Publicat com a "Pròleg" a *Treballs històrics de mossèn Tomàs Capdevila i Miquel: 1903-1936*. Edició a cura de Pere Anguera. Tarragona. Institut d'Estudis tarraconenses Ramon Berenguer IV, 1987. (Llibres de la Medusa; 29). P. 7-11. Recollit a *De les lletres i les arts*.
 "Tres banderes per a la revolució". Pròleg a *Tres banderes i una revolució: l'anarcosindicalisme llibertari, el separatisme català i el comunisme dissident*. Joan Navais i Frederic Samarra. Reus: Centre de Lectura, 2001. P. 15-18. Recollit a *Coses de Reus*.
 "Vandellòs al segle XIX". Pròleg a: *Vandellòs al segle XIX: notes històriques*. Vandellòs: l'Ajuntament, 1996. Recollit a *Complements circumstancials*.
Los Veinte años de inscripción: una visió carlina de les turbulències de la primera meitat del segle XIX: Reus 1800-1853. Francesc Torné i Domingo. Edició i pròleg de Pere Anguera. Reus: Centre d'Estudis Comarcal Josep Iglésies, 1990. 154 p.
 "Verds i blancs: el Trienni Liberal a Reus" Pròleg de *Verds i blancs: el trienni liberal a Reus i al Baix Camp (1820-1823)*. Ramon Arnabat. Reus: A.E.R., 2002. P. 11-18. Recollit a *Coses de Reus*.
Vida inquieta: combat per un socialisme català. Josep Recasens i Mercadé. Edició i notes a cura de Pere Anguera i Albert Arnavat. Barcelona: Empúries, 1985. 168 p. (Biblioteca universal Empúries; 18)
 "Vilella d'Amunt". Pròleg a: *Memòries d'un poble: La Vilella d'Amunt, Priorat*. Ramon Escoda i Bonet. Text adaptat per Gerard Rocamora i Escoda. Tarragona: Institut d'Estudis tarraconenses Ramon Berenguer IV, 1996. 87 p. Recollit a *Complements circumstancials*.
 "Xavier Amorós, articulista". Pròleg a *Botigues de mar: 1987-1989*. Xavier Amorós. Reus: Centre de Lectura, 1993. P. 7-10. Recollit a *De les lletres i les arts*.
 "Xiquets de Reus" Pròleg a *Xiquets de Reus: cinc anys de castells*. Reus: Colla Castellera Xiquets de Reus, 1986. Recollit a *Coses de Reus*.

articles

"X Premi Antoni Pedrol i Rius". A: *Revista del Centre de Lectura*, núm. 48 (desembre 1992). P. 4. Recollit a *Exercicis literaris*.
 "EL 11 de septiembre: orígenes y consolidación de la diada". A: *Ayer: revista de historia contemporánea*; núm. 51, (2003). P. 17-38.
 "A trenc de sorra". A: *Revista del Centre de Lectura*, núm. 237 (agost 1972).
 "Adéu poc o molt sentimental al palau Miró" A: *Revista del Centre de Lectura* núm. 250 (set. 1973) P. 4. Recollit a *Històries de Reus*.
 "L'Agricultura a Riudoms a mitjan segle XIX". A: *Lo Floc: revista del Centre d'Estudis Riudomencs Arnau de Palomar*, any IV, Núm. 34 (1982, maig). P. 10-11
 "L'Agrupació Excursionista de Reus: notes per a la seva història". A: *Revista del Centre de Lectura*, 1976.
 "Aniversari" A: *Arreu* (12-III-1997). Recollit a *Agenda pública*.
 "Anticlericalisme i irreligió a Reus (I)". A: *Quaderns d'història contemporània: mentalitat col·lectiva i actuacions econòmiques*. 1986, p. 53-62.
 "Antoni Pedrol, mecenes de la recerca". A: *Revista del Centre de Lectura*, núm. 47 (novembre 1992). P. 5. Recollit a *Exercicis literaris*.
 "Apologia i vindicació de la cultura comarcal". A: *L'Hora*, núm. 23 (29-VII-1979). P. 35. Recollit a *Retalls de diari*.
 "Aproximació al primer carlisme al Camp de Tarragona, la Conca de Barberà i el Priorat". A: *Recerques*, 23. Homenatge a Pierre Vilar; 3. (1990) P. 37-52.
 "Arguments per fer una història general de Reus" A: *L'Avenç: revista d'Història*, núm. 295 (octubre 2004). (Plecs d'Història local) núm. 113. P. 1779-1782
 "Arqueologia industrial: repte i dilema". A: *Revista del Centre de Lectura* núm. 16 (abril 1989). P. 10-16
 "Un Ateneu sota el franquisme: el Centre de Lectura de Reus". A: *Afers: fulls de recerca i pensament*. núm. 22, (1995), p. 601-609.
 "L'Autodeterminació: notes a un debat". A: *Butlletí del Cercle d'Estudis Històrics i Socials «Guillem Oliver»*. Any II, Núm. 5 (març 1990). P. 6-7
 "Babels i babèlics". A: *TGN Magazin* (6-VII-1997). Recollit a *Agenda pública*.
 "El Banc de Reus com a banc emissor: 1863-1874". A: *Quaderns d'Història Tarraconense*, vol. II (1980). P. 171-188

"El Bartrina, una clau d'identitat". A: *Revista del Centre de Lectura*, 5a època, núm. 15 (març 1989). P. 5. Recollit a *Retalls de diari* com "El Bartrina, una deu d'identitat".

"Els boters d'Altafulla: nota de lectura". A: *Estudis Altafullencs*, núm. 9 (1985). P. 89-91

"Breu notícia de Miguel Hernández". A: *Revista del Centre de Lectura*, núm. 233 (abril 1972). P. 1162. Recollit a *Exercicis literaris*.

"Cal Bofarull, un casal setcentista de Reus: notes per a la seva història". A: *TAG: revista del col·legi d'Aparelladors i Arquitectes Tècnics de Tarragona*, núm. 18 (juny 2000). P. 16-19. Recollit a *Històries de Reus*.

"Cal Miró o l'Hotel de Londres un edifici per al record" A: *TAG: revista del Col·legi d'Aparelladors i Arquitectes Tècnics de Tarragona*. Any VI, núm. 20 (desembre 2000). P. 12-16. Recollit a *Històries de Reus*.

"El Camp de blat" A: *Revista del Centre de Lectura*, núm. 228 (octubre 1971) P. 1067. Recollit a *Exercicis literaris*.

"Cap en un nou mil·lenni" A: *Revista del Centre de Lectura*, núm. 13 (I-1995) P. 11. Recollit a *Retalls de diari*.

"Carlisme i reivindicació catalana a la tercera guerra". A: *Millars: espai i història*, núm. 23 (2000), p. 159-175. Recollit a *Vers una Catalunya nacional*.

"Carlismo y catalanismo" A: *La Vanguardia* (22-VIII-1999). P. 22. Recollit a *Vers una Catalunya nacional*.

"Carta a Rumagosa sobre l'art i la literatura a Reus". A: *Revista del Centre de Lectura*, núm. 264 (novembre 1974). P. 1648. Recollit a *Exercicis literaris*.

"El català al segle XIX". A: *Vent de Serè*, núm. 11 (hivern 1999). P. 13. Recollit a *Agenda pública*.

"El Catalanisme en la historiografia catalana". A: *Recerques*, núm. 29, (1995), p.61-83.

"Els catalans a la Guerra de Cuba". A: *Vent de Serè*, núm. 9 (estiu 1998). P. 3

"Catalunya en temps de Marià Fortuny". A: *Pausa: revista d'art*, núm. 1, (1990), p. 11-21

"Catalunya terra d'ateneus" A: *Avui: suplement Quaderns d'història*. (27-IV-2002). Recollit a *De les lletres i les arts*.

"Un Centenari". A: *Revista del Centre de Lectura*, núm. 34 (abril 1991). P. 5. Recollit a *Retalls de diari*.

"El Centre de Lectura de Reus i la seva biblioteca". A: *Revista de llibreria antiquària*. V. 4 (1982). P. 36-48.

"El Centre de Lectura de Reus: un constant exemple de fidelitat". A: *Serra d'Or*, núm. 227. (IX-1982). P. 25-27. Recollit a *Retalls de diari*.

"La Colla de ca l'Aladem". A: *Centre d'Estudis Alcoverencs: butlletí de divulgació*, núm. 3 (1978, juliol-setembre). P. 2-7. Una versió posterior de l'article es publica amb el títol "El Modernisme literari a Reus: la colla de ca l'Aladem" a: *De les lletres i les arts*.

"Les Col·laboracions de Josep Iglésies a la "Revista". A: *Revista del Centre de Lectura*, 1972.

"Com repercutiria a Reus ser capital de Vegueria?" A: *Revista del Centre de Lectura*, núm. 25 (abril 1990). P. 18. Recollit a *Exercicis literaris*.

"Consciència nacional i classes socials a Reus: 1868-1938". A: *Mayurqa: Actes del IIencontre de ciències humanes i socials dels Països Catalans*. Núm. 18 (1978-1979). Versió de *La Consciència nacional a Reus en els segles XIX i XX*.

"Consciència nacional i classes socials a Reus: 1868-1938". A: *Quaderns d'Història Contemporània*, núm. 1 (1979). P. 7-18. Tercera versió de *La Consciència nacional a Reus en els segles XIX i XX*.

"Conspiracions i provocacions carlines: 1832-1833". A: *L'Avenç: revista d'Història*, núm. 203 (maig 1996). P. 32-37. Recollit a *Absolutistes i liberals...*

"La Construcció del ferrocarril Reus-Montblanc-Lleida". A: *Aplec de treballs del Centre d'Estudis de la Conca de Barberà*, núm. 2, [1980?], p. 69-88.

"Conversa amb J. M. Arnavat". A: *Revista del Centre de Lectura*, núm. 242-243 (gener-febrer 1973). P. 1330-1332. Recollit a *Exercicis literaris*.

"Conversa amb Oleguer Huguet". A: *Revista del Centre de Lectura*, núm. 234 (maig 1972). P. 1174-1175. Recollit a *Exercicis literaris*.

"Conversa amb Vicent Andrés Estellés". A: *Revista del Centre de Lectura*, núm. 258 (maig 1974). P. 1542-1543. Recollit a *Exercicis literaris*.

"Criticar el crític: l'exposició d'urbanisme" A: *Revista del Centre de Lectura*, núm. 235 (juny 1972). P. 1190. Recollit a *Exercicis literaris*.

"Cultura comarcal". A: *Vent de Serè*, núm. 22 (tardor 2001). Recollit a *Agenda pública*.

"Culturalització i possibilitat d'accés a la cultura al Baix Camp el 1836". A: *Universitas Tarraconensis* núm. 5 (1988-89), p. 113-120.

"Davant l'Onze de setembre" A: *TGN Magazin* (11-XI-1997) Recollit a *Agenda pública*.

"De la petita història: Ferran VII a Reus l'any 1814" A: *Revista del Centro de Lectura*, núm. 255, (febrer 1974)

"Del barri vell". A: *Revista del Centre de Lec-*

tura, núm. 20. (novembre 1979). P. 7. Recollit a *Retalls de diari*.

"Del comerç de pesca salada a Catalunya a finals de l'Antic Règim". A: *Penell: revista d'història*, núm. 4, (1985), p. 29-45.

"Denied impositions: harassment and resistance of the catalan language". A: *Journal of Spanish Cultural Studies*, vol. 4, núm. 1, (2003), p. 77-94

"Des de quan els catalans no volen ser espanyols?" A: *L'Avenç: revista d'Història*, núm. 200 (febrer 1996). P. 80-83. Recollit a *Vers una Catalunya nacional*.

"Los Días de España". ed. Pere Anguera. A: *Ayer: revista de historia contemporánea* núm. 51 (2003)

"El Dietari de Manuel Freixa: 1796-1882". A: *Penell: revista d'història*. núm. 3, (1989), p.177-189. Recollit a *Coses de Reus*.

"Una disputa de vicaris en el segle XVIII". A: *Revista del Centre de Lectura* núm. 260 (juliol 1974) P. 13. Recollit a *Històries de Reus*.

"Documenta Fortunyana" A: *Revista del Centre de Lectura* núm. 261. (agost 1974) P. 20-22. Recollit amb el títol de "Quatre cartes de Marià Fortuny" a *Històries de Reus*.

"Dos llibres d'història: apropament social a una baronia; de la petita història". A: *Revista del Centre de Lectura*, núm. 252 (novembre 1973). P. 1486. Recollit a *Exercicis literaris*.

"Dos poemes de J. Salvat-Papasseit" A: *L'Hora*, núm. 49 (II-1980). P. 34. Versió de "Dos poemes oblidats de J. Salvat-Papasseit". Recollit a *De les lletres i les arts*.

"Dos poemes oblidats de J. Salvat-Papasseit" A: *Oriflama*, núm. 144 (setembre 1974). P. 43. Recollit amb variants a *De les lletres i les arts*.

"Dos testimonis inèdits dels fets d'octubre". A: *Quaderns d'Història Contemporània: Els fets d'octubre*. Núm. 8 (1985). P. 35-37. Recollit com a apèndix de l'article "Josep Iglésies" a *De les lletres i les arts*.

"El Dr. Vilaseca, la medicina i la història" A: *Presència*, núm. 367 (26-IV-1975). Recollit amb el títol de "Salvador Vilaseca, la medicina i la història" a *De les lletres i les arts*.

"Economia i societat en un poble del comtat de Prades a la crisi de l'Antic Règim: l'Aleixar 1815-1824". A: *Quaderns d'Història Contemporània: homenatge a M. Antònia Ferrer Bosch*. (1991?) P. 90-109. Recollit a *Absolutistes i liberals...*

"Edicions del Centre: dos llibres per Sant Jordi". A: *Revista del Centre de Lectura*, núm.16 (maig 1989). P. 14. Recollit a *Exercicis literaris*.

"Edicions del Centre de Lectura: seixanta-cinc

llibres". A: *Revista del Centre de Lectura*, núm. 25 (abril 1996), p. 17. Recollit a *Exercicis literaris*.

Edicions del Centre de Lectura: seixanta-vuit llibres". A: *Galera 12*. Reus: llibreria Gaudí, 1997. Recollit a *Coses de Reus*.

"Eduard Toda i Poblet al segle XIX" A: *Anuari Verdaguier: revista d'estudis literaris del segle XIX*, núm. 13. (2005) P. 11-21

"Les Eleccions generals a Riudoms durant el sexenni". A: *Lo Floc: Revista del Centre d'Estudis Riudomencs Arnau de Palomar*, any IV, Núm. 38 (octubre 1982). P. 12-14.

"Elogi i elegia de Miquel Escudero: un any després" A: *Mestral*, núm. 23 (9,15-II-1979). Recollit a *De les lletres i les arts*.

"L'Endocentrisme en la historiografia de Catalunya: un fals nacionalisme". A: *Afers: fulls de recerca i pensament*, vol. 13: cent anys de catalanisme, (1992), p. 12-30.

"Ernest Lluch" A: *El Punt* (23-XI-2000). Recollit a *De les lletres i les arts*.

"Escaladei, la cartoixa dessolada" A: *Avui* (29-VIII-1994). Recollit a *Retalls de diari*.

"L'Esclat historiogràfic" A: *Catalunya-Sud* (1-VII-1987). P. 15. Recollit a *Retalls de diari*.

"España, años 30 y 40" [Pere Anguera...et al.]. A: *Bulletin d'histoire contemporaine de l'Espagne*, núm. 19, (1994) P. 25-114.

"Españolismo y catalanidad en la historiografia catalana decimonónica". A: *Hispania: revista española de historia*, vol. LXI/3, (sept-dic. 2001), p. 908-931.

"Estatut, acte solidari". A: *Revista del Centre de Lectura*, núm. 293-294 (4-V-1973) P. 3. Recollit a *Retalls de diari*.

"Evarist Fàbregas". A: *Revista del Centre de Lectura*, núm. 7 (abril 1988). P. 5. Recollit a *Retalls de diari*.

"La feina que ens falta". A: *Reus* núm. 1472 (28-VI-1980). P. 10. Recollit a *Retalls de diari*.

"El Ferrocarril a l'Espluga de Francolí". A: *Arrels: miscel·lània d'aportacions històriques i documentals de l'Espluga de Francolí*, núm. 1 (1980). P. 175-177

"La Fira dels centenaris o el joc de les vanitats". A: *Fenici* núm. 7 (IV-1991). Recollit a *Retalls de diari*.

"El Foc de Torredembarra: aportació a la història de la darrera carlinada". A: *Recull de treballs: Centre d'Estudis Sinibald de Mas*, núm. 3 (1986). P. 41-51. Recollit a *Coses de Reus*.

"La Formació de la consciència nacional a Reus". A: *Revista de Catalunya* núm. 4 (gener 1987). P. 31-39. Publicat amb el subtítol: "Una proposta d'interpretació" a *l'Ombra de l'estel blanc*.

"La Formació de la xarxa ferroviària al Baix Camp". A: *Recerques*, núm. 11, (1981), p.149-158

"Formes i espais de sociabilitat en una ciutat catalana: Reus a l'època contemporània". A: *L'Avenç: revista d'Història*. núm. 171 (juny 1993). P. 62-67

"Francesc Vidal, l'empenta creadora" Recull els articles "El temps pres: notes a una pintura" publicat al catàleg d'una exposició col·lectiva al Museu d'Art Modern de Tarragona el maig de 1982, i "Francesc Vidal" presentació de la seva obra al catàleg oficial de la mateixa mostra que no s'arribà a celebrar. Recollit a *De les lletres i les arts*.

"Frederic Urales i la qüestió catalana" A: *Serra d'Or* (març 1980) P. 13-15. Recollit, ampliat i fusionat amb "Frederic Urales i la qüestió catalana" Pròleg a: *Per Catalunya!* Joan Montseny. Tarragona: Institut d'Estudis Tarragonenses Ramon Berenguer IV, 1981. P. 7-11 a *L'Ombra de l'estel blanc*.

"La generosa vitalitat de Martí" a: *El Punt*, (27-VII-1997). Recollit junt amb altres tres articles amb el títol "Martí Royo, ceramista" a *De les lletres i les arts*.

"Gernika". A: *TGN Magazin* (30-V-1997). Recollit a *Agenda pública*.

"La guerra dels set anys segons un sastre carlí, a pagès". A: *Revista de Catalunya*. Nova etapa, núm. 38 (febrer 1990). P. 36-46

"Hi va haver un catalanisme popular?". A: *L'Avenç*, núm. 229 (1998). P. 30-34. Recollit a *Vers una Catalunya nacional*.

"Història: Josep M. Huertas: *Salvador Seguí, el Noi del Sucre*". A: *Revista del Centre de Lectura*, núm. 263 (octubre 1974) P. 1644. Recollit a *Exercicis literaris*.

"Història: La població catalana als inicis del segle XVIII". A: *Revista del Centre de Lectura*, núm. 262 (setembre 1974). P. 1624. Recollit a *Exercicis literaris*.

"La Historia local: una síntesis catalana" A: *Studia zamorensia*. 2ª etapa, vol. V, (1999), p. 227-238.

"Històries gràfiques: un nou estil de fer història?". A: *L'Avenç: revista d'Història*. núm. 204 (juny 1996). P. 35-39 (Plecs d'història local, núm. 63)

"Homenatge a Pierre Vilar" A: *Recerques: història, economia, cultura*, núm. 23 (1990)

"La Ideologia del clergat tarragoní a la crisi de l'Antic Règim". A: *Anuari de la Societat d'Estudis d'Història Eclesiàstica, Moderna i Contemporània de Catalunya*. (1990-1991). P. 91-149. Recollit com "La ideologia del clergat de l'arxidiòcesi de Tarragona..." a *Absolutistes i liberals...*

"L'Institut d'Estudis Vallencs". A: *Serra d'Or*, Any XXIV, núm. 268 (1-XI-1982). P. 29-30

"Introducció a la bibliografia de Gabriel Ferrater" A: *Revista del Centre de Lectura*, núm. 257 (abril 1974)

"Introducción". A: *Ayer: los días de España* núm. 51, (2003), p. 11-15.

"Jaume Vidal Alcover, l'humanista integral". A: *Nou Diari* (8-I-1991). P. 5. Recollit a *Retalls de diari*.

"Joan Coromines" A: *Arreu* (13-II-1997). Recollit a *Agenda pública*.

"El joc del tupí i del bastó: els referèndums franquistes al Baix Camp". A: *Penell: revista d'Història*, núm. 1 (abril 1984). P. 147-156. Publicat també a: *A bodes em convides: estudis d'Història Social*. Reus: Centre de Lectura, 1987. P. 143-154.

"Josep Cornudella Cabré: novel·lista de Vilaplana". Text que havia de ser el pròleg de la reedició de *Al cor de la muntanya* de Josep Cornudella que havia de tirar endavant l'Ajuntament de Vilaplana el 2007. Es publicà a *Lo Pedrís* (desembre de 2007). Recollit a *Complements circumstancials*.

"Josep Gouzy, en la necessitat del poema" A: *Revista del Centre de Lectura*, núm. 242 (novembre 1973). P. 1488. Recollit a *Exercicis literaris*.

"Josep Iglésies". A: *Aplec de treballs de la Conca de Barberà*, núm. 5, (1983), p.9-13. Recollit a *De les lletres i les arts*, amb l'apèndix "Dos testimonis inèdits dels fets d'octubre".

"Josep Maria Prous i Vila: de l'avantguarda a la bohèmia". A: *Serra d'Or* (IV-1979). P. 32-33. Recollit a *Retalls de diari*.

"Lectura de cua d'ull de Salvador Juanpere" A: *La Plana* (desembre 1979). Recollit a *De les lletres i les arts*, amb altres tres articles amb el nom de "Sobre Salvador Juanpere".

"Liberalisme i cultura popular: la decadència dels balls parlats". A: *Revista de Catalunya*. Nova etapa, núm. 42 (juny 1990). P. 100-115

"Els Límits de la democràcia" A: *Vent de Serè*, núm. 1 (maig 1996). Recollit a *Agenda pública*.

"Lletres: apunts per a una sociologia ibèrica: els Setantí, uns burgesos catalans". A: *Revista del Centre de Lectura*, núm. 255 (febrer 1974). P. 1529. Recollit a *Exercicis literaris*.

"Lletres: crònica esperançada d'una navegació". A: *Revista del Centre de Lectura*, núm. 258 (maig 1974). P. 1549. Recollit a *Exercicis literaris*.

"Lletres: J. M. Llompart: memòries i confessions d'un adolescent de casa bona". A: *Revista del Centre de Lectura*, núm. 260 (juliol 1974). Recollit a *Exercicis literaris*.

"Libres: Jaume Vidal Alcover: *Visca la revolució!*". A: *Revista del Centre de Lectura*, núm. 258 (maig 1974) P. 1550-1551. Recollit a *Exercicis literaris*.

"Llibres reusencs: d'un ocell i d'una nit". A: *Revista del Centre de Lectura*, núm. 252 (novembre 1973) P. 1473. Recollit a *Exercicis literaris*.

"Llibres reusencs: la història de la nostra prehistòria". A: *Revista del Centre de Lectura*, núm. 250 (setembre 1973). P. 1426. Recollit a *Exercicis literaris*.

"El Marc econòmic de la Revolució de Setembre, a Reus". A: *Universitas Tarraconensis* (1979-1980), p. 29-53. BCL

"Martí Royo" a: *TGN Magazin* (agost 1997), p. 30. Recollit amb tres articles més amb el títol de "Martí Royo, ceramista" a *De les lletres i les arts*.

"Materials per a la història de l'educació a Reus: 1810-1833". A: *Universitas Tarraconensis*, núm. 4, (1981-1982), p.233-242.

"Mil·lenari o Mil·lenarisme" Versió original castellana mutilada a *El País* (22-IV-1988). P. 22. Traducció catalana del text publicat: *El Pont de fusta*, núm. 105. (V-1988). P. 6-7. Recollit complet a *Retalls de diari*.

"Miquel Batllori, un record" A: *El Punt* (11-II-2003). Recollit a *De les lletres i les arts*.

"Miquel Ventura: el fons donat al Centre i la feina feta fins ara: Ventura fou en bona part, el mecenes de les iniciatives del Grup Modernista de Reus, bàsicament perquè sentia com una cosa essencial desenvolupar l'activisme cultural". A: *Revista del Centre de Lectura*, núm. 35 (maig 1997), p. 4-6. BCL

"Mir al Centre" A: *Revista del Centre de Lectura*, núm. 233 (abril 1972). P. 1156. Recollit a *Exercicis literaris*.

"La Missió de l'art literari". A: *Revista del Centre de Lectura*, núm. 229 (nov-des 1971). P. 1086-1087. Recollit a *Exercicis literaris*.

"El Modernisme literari a Reus: la colla de ca l'Aladern". Publicat com a "Els orígens del modernisme literari a Reus: La coyla de cal Aladern" a *Reus: semanario de la ciudad* (29-VI-1974) i amb variants i amb el títol de "La Colla de ca l'Aladern" a *Butlletí. Centre d'Estudis Alcoverencs*, núm. 3 (juliol-setembre 1978). P. 2-7. Recollit a *De les lletres i les arts*.

"Modernitat i contundència de la primera propaganda catalanista". A: *L'Avenç*, núm. 179 (març 1994). P. 10-15. Recollit a *Vers una Catalunya nacional*, en versió ampliada afegint-hi elements de "Els Primers ex-libris catalanistes"

"Nacionalisme i qüestió social a la premsa finisecular del Camp de Tarragona". A: *Quaderns d'història contemporània: aspectes del catalanisme polític* núm. 7, (1985), p. 55-65. Publicat amb el títol: "El nacionalisme finisecular i la qüestió social" a *L'Ombra de l'estel blanc*.

"Nacionalisme i qüestió social a la premsa finisecular del Camp de Tarragona". A: *Estudios de historia social*, (ene-jun 1984) núm. I-II (28-29) P. 327-333. Publicat amb el títol: "El nacionalisme finisecular i la qüestió social" a *L'Ombra de l'estel blanc*.

"O Nacionalismo catalán". A: *Grial*, núm. 138, vol. XXXVI, (1998), p. 279-294.

"El Nivell cultural de Riudoms el 1835-1836". A: *Lo Floc: Revista del Centre d'Estudis Riudomencs Arnau de Palomar*, núm. 46 (juny 1983). P. 20-21

"El Nom de cada cosa" A: *Revista del Centre de Lectura*, núm. 286-287 (9-X-1976) P. 15-16. Recollit a *Retalls de diari*.

"Notes d'ara: l'Arxiu obert". A: *Revista del Centre de Lectura*, núm. 241 (desembre 1972). P. 1310-1311. Recollit a *Exercicis literaris*.

"Notes per a la història agrària de Reus en el segle XIX". A: *Quaderns d'Història Tarraconense*, núm. 3, (1982), p. 125-141.

"Notes per a la història del BOC-POUM al Baix Camp": A: *Quaderns d'Història Tarraconense*, vol. VI (1987). P. 101-120. Publicat també a: *A bodes em convides: estudis d'Història Social*. Reus: Centre de Lectura, 1987. (Assaigs ; 23). P. 113-130

"Notes sobre l'estructura agrària i la toponímia de Vilanova de Prades el 1846". A: *Universitas Tarraconensis*, núm. 9, (1987), p.263-270.

"Notes sobre la guerra de 1640 a Reus" A: *Revista del Centre de Lectura*, núm. 246 (desembre 1974) P. 14-15. Recollit a *Històries de Reus*

"Notes sobre la primera guerra carlista a Constantí". A: *Estudis de Constantí*, (1989), p.99-109. Recollit a *Absolutistes i liberals...*

"Notícia de Miquel Ventura". A: *Revista del Centre de Lectura* (maig 1974). P. 2-5. Recollit a: *De les lletres i les arts*.

"Un Nou llibre de Josep Iglésies". A: *Revista del Centre de Lectura*, núm. 235 (juny 1972). P. 1190. Recollit a *Exercicis literaris*.

"La Nova poesia del Camp de Tarragona". A: *Serra d'Or* (juny 1978). P. 43-45. Recollit a *De les lletres i de les arts*.

"La Novel·la històrica de Ramon Pallicé: notes sobre *Cap de brot*". A: *Avui* (2-V-1982). Recollit a *De les lletres i les arts*.

"El Noucentisme, el gran absent" A: *El Periòdico: suplement Reus cultural* (14-VI-1985). Recollit a *De les lletres i les arts*.

"L'Obra de Mateu Bellvé en el retaule major de Vilanova de Prades". A: *Revista del Centre de Lectura* núm. 262 (set. 1974). P. 5. Recollit a *Històries de Reus*.

"Els Orígens del modernisme literari a Reus: la coyla de cal Aladern" A: *Reus: semanario de la ciudad*, (29-VI-1974). Recollit amb variants i amb el títol "El modernisme literari a Reus: la colla de ca l'Aladern" a: *De les lletres i les arts*.

"Participació i refús a dos referèndums franquistes a l'Alt Camp: 1947 i 1966". A: *Quaderns de Vilaniu: miscel·lània de l'Alt Camp*, núm. 4, (1983), p. 15-22.

"Participació i refús a dos referèndums franquistes a la Conca de Barberà". A: *Aplec de treballs*, núm. 5, (1983), p.281-288.

«La Pàtria Catalana». A: *Quaderns de Vilaniu: miscel·lània de l'Alt Camp*, núm. 16, (1989), p. 89-92.

"Pau Font de Rubinat i el subministrament d'aigua al Camp" A: *TAG: Revista del Col·legi d'Aparelladors i Arquitectes Tècnics de Tarragona*. Any VI, núm. 22 (2001, juny) ; p. 15-20. Recollit a *Històries de Reus*.

"Pau Font de Rubinat: un bibliòfil catalanista". A: *Avui* (4-XII-1998). Recollit a *De les lletres i les arts*.

"El Pensament polític d'Àngel Guimerà". A: *Revista de Catalunya*, nova Etapa, núm. 116 (març 1997). P. 7-25

"Per Sant Joan, festa gran" A: *Focs de Sant Joan*, 1999. Recollit a *Agenda pública*.

"Per Sant Jordi, roses i llibres" A: *La Guia de Reus* (abril 2005). Recollit a *Agenda pública*.

"Pere Barrufet i els Memorial de la Xeringa, unes enigmàtiques curiositats bibliogràfiques" A: *Paper Groc*, núm. 21. (11-IX-1995) P. 220. Recollit a *De les lletres i les arts*.

"La Picossa". A: *Des del Castell: revista d'informació cultural*, núm. 2 (abril 1994). P. 23-25. Recollit, ampliat, a: *De les lletres i les arts*. P. 174-176

"La Població de Reus el 1802". A: *Universitas Tarraconensis*. (197-?) p. 187-198. BCL

"La poesia reusenca: una presentació". Publicat com a "Presentació" a: *Antologia de la poesia reusenca*, 1975, fascicle repartit amb *Reus: semanario de la ciudad* el 23-IV-1975. Recollit a *De les lletres i les arts*.

"La Politització del catalanisme". A: *Ayer: revista de historia contemporánea*, núm. 44, (2001), p. 33-53.

"Por qué eran combatientes carlistas = Why were they carlists fighters?". A: *Vasconia*; núm. 26, (1998), p. 111-124

«Premis Reus 1992". A: *Revista del Centre de Lectura* núm. 48 (desembre 1992). P. 4

"Presentació de *La Terra* de Pere Cavallé". A: *Revista del Centre de Lectura*. 6a època, núm. 63 (juny 2000) P. 12-13. Recollit a *Exercicis literaris*.

"Presentació de Manuel Rocamora". A: *Revista del Centre de Lectura*, núm. 251 (octubre 1973). P. 1450-1451. Recollit a *Exercicis literaris*.

"Presentació pòstuma i apressada de Josep Maria Prous i Vila". A: *Revista del Centre de Lectura* (Juliol 1978). P. 12-15. Recollit a *De les lletres i les arts*.

El Primer carlisme a Catalunya". A: *L'Avenc: revista d'història*, núm. 154 (desembre 1991). P. 24-27

"Quatre entitats editorials" Nom unificat de quatre articles publicats amb els títols: "Institut d'estudis Tarraconenses" *Avui* (7-XII-1980), "Associació d'Estudis Reusencs" *Avui* (7-I-1981), "Institut d'Estudis Vallencs" *Serra d'Or* núm. 278 (novembre de 1982) P. 29-30, "Centre d'Estudis d'Altafulla" *Avui* (25-I-1981). Recollit a *De les lletres i les arts*.

"Record de Joan Brossa". A: *Revista del Centre de Lectura*, 6a. època núm. 50 (febrer 1999) P. 15 BCL

"El record de la Corona d'Aragó a Catalunya el segle XIX". A: *L'Avenc: revista d'història i cultura*, núm. 275 (desembre 2002). P. 65-70. Recollit a *Vers una Catalunya nacional*.

"Els Referèndums franquistes al Tarragonès". A: *Universitas Tarraconensis*, VII, (1985), p. 89-103.

"Religió, ideologia i literatura popular: els balls parlats del Camp de Tarragona. Pere Anguera i Josep Bargalló Valls". A: *Universitas Tarraconensis*, VIII, (1985-1986), p. 99-110.

"La Restauració a la Catalunya urbana: 1875-1900". A: *Universitas Tarraconensis* vol. 10, (1991), p. 203-219. BCL

"Resum de la temporada teatral reusenca 1971-1972". A: *Revista del Centre de Lectura*, núm. 236 (juliol1972). P. 1231. Recollit a *Exercicis literaris*.

"Reus-Tarragona, Tarragona-Reus" A: *Lligalls*, núm. 1(VI-1990) P. 38. Recollit a *Retalls de diari*.

"Reus: una cultura vital" A: *Faig*, núm. 32 (estiu 1991) P. 51-55. Recollit a *Coses de Reus*.

"El Reusenc Joaquim Santasusagna en el ressorgiment català" A: *Reus* (27-III-1982) P. 7. Recollit a *Retalls de diari*.

"Els reusencs a les municipals: de la letargia a la infraestructura". A: *Diari de Barcelona* (5-VI-1987). Recollit a *Coses de Reus* amb el títol "Un auguri sobre les municipals de 1987"

"Revolució_n liberal y contrarrevolució_n desde las tierras de habla catalana" A: *Perspectivas de la historia local en Catalunya*. Bilbao: Servicio Editorial, Universidad del País Vasco, 1994. Papers presented at the IV Seminario Internacional de Historia Local, held in Bilbao, Sept. 27-Oct. 1, 1993, with the sponsorship of the Departamento de Cultura de la Diputación Foral de Bizkaia.

"Rigor historiogràfic i compromís ètic, o de les disputes entre historiadors i messiànics". A: *L'Avenç: revista d'Història*, núm. 175 (novembre 1993). P. 26-29

"Roses al segle XX: democratització o degeneració?". A: *Revista del Centre de Lectura*, (monogràfic maig 1997). P. 9. Recollit a *Exercicis literaris*.

"Salvador Vilaseca, la medicina i la història". Publicat amb el títol "El Dr. Vilaseca, la medicina i la història a *Presència*, núm. 367 (26-IV-1976). Recollit a *De les lletres i les arts*.

"Sant Jordi, patró de Catalunya". A: *Estudis d'història agrària*, núm. 17, (2004), p. 67-76

"Sfide e realtà della storiografia catalana contemporanea". A: *Memoria e ricerca: rivista di storia contemporanea*, n. 6, (desembre 1995), p. 137-152.

"Sobre Josep i Francesc Grases i Gralla: un comerciant i un advocat del segle XVIII". A: *Estudis històrics i documents dels arxius de protocols*, VIII, (1980). P. 245-251 Recollit a *Històries de Reus*.

"Sobre las limitaciones historiográficas del primer carlismo". A: *Ayer: revista de historia contemporánea*, núm. 2, (1991). P. 61-77. Publicat en català lleugerament modificat a *El carlisme: sis estudis fonamentals*. Jordi Canal (ed.) Barcelona: L'Avenç, 1993. P. 157-183. Versió catalana definitiva a *Absolutistes i liberals...* amb el títol de "Sobre les limitacions historiogràfiques del primer carlisme".

"La Tarragona que no surt a les guies" Pere Anguera, Albert Amavat. *Diari de Barcelona* (27-VI-1987). Recollit a *Coses de Reus* amb el títol "El camp de Tarragona que no surt a les guies"

"Teatre: Amb la ràbia al cos". A: *Revista del Centre de Lectura*, núm. 255 (febrer 1974). P. 1531. Recollit a *Exercicis literaris*.

"El Teatre Fortuny. Plaça de Prim". A: *TAG: revista del Col·legi d'Aparelladors i Arquitectes Tècnics de Tarragona*, Any III, núm. 15 (tardor 1999). P. VI-VIII

"Templers a Catalunya" A: *Arreu* (21-II-1997). Recollit a *Agenda pública*.

"Temps estranys, de Xavier Amorós". A: *El Punt* (24-XII-2003). Recollit a *De les lletres i les arts*.

"Valls, la guerra civil (quan no hi havia pau ni treva): 1936-1939" A: *Quaderns de Vilaniu*, núm. 4 (1983). P. 93-95

"El Vent a les entranyes" A: *Revista del Centre de Lectura*, 1977

"Vila-Rodona al segle XIX". A: *Quaderns de Vilaniu: miscel·lània de l'Alt Camp*, núm. 7, (1985). P. 97-98.

Algunes obres sobre Pere Anguera

"Pere Anguera: panoràmica d'un historiador. Ramon Arnabat i Mata. A: *Revista de Catalunya*, núm. 249 (abril 2009). P. 9-18

"La corda de la utopia: Pere Anguera escriptor". [Magí Sunyer i Molné]. A: *Modernistes i contemporanis: estudis de literatura*. Reus: Centre de Lectura, 2004. p. 195-200

"Tres llibres d'història local homenatge a Pere Anguera". [Ramon Amigó i Anglès]. A: *Homenatges, debats i records de muntanya*. Reus: Centre de Lectura, 2005. P. 53-60.

"Ignorar la història d'Espanya fa falsificar la història de Catalunya: Pere Anguera historiador". Joan S. Sorribes. A: *La Veu de Reus: Setmanari Comarcal Independent*. Segona etapa, Any 2, Núm. 0 (1993, 17 d'octubre); p. 28-29. Entrevista. BPT

Un Temps, una veu [homenatge a Pere Anguera]. Reus: Arts Gràfiques Rabassa, 2003. 203 p. Conté: Justificació. Mercè Costafreda. Tres llibres d'història local. Ramon Amigó. La història local i el coneixement de la complexitat social. Conxita Mir. Pere Anguera i la història del carlisme. Josep Fontana. Un polígraf i historiador social reusenc del segle XXI. Pere Gabriel. La corda de la utopia: Pere Anguera, escriptor. Magí Sunyer. El catalanisme, una de les passions historiogràfiques de Pere Anguera. Borja de Riquer. Pere Anguera, biògraf. Josep. M. Roig Rosich. Historiadors e historiadors. Manuel Vázquez Montalbán. Les cinc obres de Pere Anguera que tinc més a mà. Xavier Amorós. Contra la paràlisi: pensant el segle XIX des del Baix Camp. Àngel Duarte.





**BIBLIOTECA CENTRAL
XAVIER AMORÓS
REUS**

Carrer de l'Escorxador, 1
43201 REUS

Tel. 010/901 112 113

bcr@reus.cat

www.reus.net/cat